

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FAKULTA TĚLESNÉ KULTURY

INTEGRACE – JINÁ CESTA IV

Sborník příspěvků ze semináře organizací
pracujících s osobami se speciálními potřebami
a se zájmem o aplikované pohybové aktivity

Alena Vyskočilová, Ondřej Ješina (Eds.)

OLOMOUC 2011

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Za kvalitu a zpracování příspěvků odpovídají autoři

1. vydání

Editoři © Alena Vyskočilová, Ondřej Ješina, 2011

© Univerzita Palackého v Olomouci, 2011

Neoprávněné užití tohoto díla je porušením autorských práv a může zakládat občanskoprávní, správněprávní, popř. trestněprávní odpovědnost.

ISBN 978-80-244-2719-5

OBSAH

ABAK - počítaadlo, o. s. Renata Staňková.....	7
AUDIS BUS, s. r. o. Petr Švach	11
Sdružení BES M. Hájková, J. Heřmanová, J. Lorencovič, P. Musálek	15
Centrum pro děti s kombinovanými vadami „Kroky naděje“ Tuzla - Bosna a Hercegovina Adnan Ahmetašević	22
Domov na zámku Nezamyslice Zdeněk Kroupa.....	25
Jasněnka Petra Chovanová.....	30
KONTAKT bB Jan Nevřkla	36
KRANKFITNESS Jan Marvan	44
Občanské sdružení Cesta Náchod Jaroslav Prouza.....	48
Obchodní akademie, odborná škola a praktická škola pro tělesně postižené v Janských Lázních Klára Vaňková, Zdeněk Roleneč, Petr Alina	50
PARA CONSULTING, s. r. o. Jana Cachová.....	56
Speciálně pedagogické centrum Šumperk Marcela Iliadisová	58
SK Kontakt Ostrava Petr Musálek	62

Základní škola prof. V. Vejdovského Litovel	
Speciálně pedagogické centrum žáků se zrakovým postižením v Litovli	
Mirko Spurník	68
Základní škola a praktická škola SVÍTÁNÍ	
Michaela Kopecká.....	71
TJ Léčebna Košumberk	
Jaroslav Hantl	76

Vážení přátelé aplikovaných pohybových aktivit,

je nám ctí a radostí zároveň, že se vám do rukou dostává již v pořadí čtvrtý sborník příspěvků ze semináře Integrace jiná cesta, který proběhl 20.-21. 10. 2010 v Šubířově u Konice. Organizaci tohoto semináře jsme pojali poněkud netradičně. Na dvoudenní setkání byli pozváni zástupci významných organizací, které kromě členství v České asociaci aplikovaných pohybových aktivit spojuje i práce ve významných organizacích zabývajících se osobami se speciálními vzdělávacími potřebami v jednotlivých krajích ČR. Zároveň jsme pozvali vybrané zástupce komerčních firem zaměřujících se na oblast podpory pohybových aktivit osob se zdravotním postižením.

Každá organizace i firma měla možnost prezentovat svou činnost a v rámci diskuze sdílet své zkušenosti, problémy a názory.

Zároveň proběhla prezentace projektů Centra APA. V rámci večerního kulatého stolu pak jednotlivé subjekty měly možnost navázat vzájemnou spolupráci. Tohoto z hlediska formy i obsahu výjimečného semináře se zúčastnilo na 35 zástupců organizací a firem.

Touto cestou děkujeme všem autorům za přínosné příspěvky a všem účastníkům semináře za projevený zájem. Pevně věříme, že obdobná setkání prospějí rozvoji aplikovaných pohybových aktivit a především napomohou samotné účasti osob se speciálními potřebami ve sportu, tělesné výchově i pohybové rekreaci. Jsme velice potěšeni výsledkem semináře a těšíme se na shledanou v květnu 2011 na semináři Integrace jiná cesta V a na 1. české národní konferenci aplikovaných pohybových aktivit.

Alena Vyskočilová, Ondřej Ješina

ABAK - POČÍTADLO, o. s.

Renata Staňková

Občanské sdružení ABAK - počítadlo zahájilo svou činnost 5. 12. 2001 při Střední odborné škole a středním odborném učilišti pro tělesně postiženou mládež v Ostravě-Porubě (dnes SŠ prof. Z. Matějčka).

Cíle sdružení

- podpora integrace žáků s postižením,
- vytváření a podpora volnočasových a sportovních aktivit,
- zlepšování socializačních podmínek pro žáky s postižením.

Sdružení své aktivity zaměřuje zejména na žáky s tělesným, smyslovým a kombinovaným postižením a na žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí, jejichž věkové spektrum je 15-26 let.

K pravidelným aktivitám sdružení patří:

I. CELOROČNÍ AKTIVITY

- trénink sportovního oddílu florbalu vozičkářů FBC ABAK - Remedicum Ostrava 2× týdně v tělocvičně SŠ prof. Matějčka v Ostravě-Porubě; klub je členem České florbalové federace vozičkářů a hraje celorepublikovou soutěž Vozičkářskou florbalovou FORUNA ligu 2010/2011, kde je v současné době na 1. místě (www.fbh.cz),
- trénink sportovního kroužku aplikovaných sportovních aktivit - boccia ve škole,
- hipoterapie v EQUI centru Ostrava-Hrabová,
- rehabilitační plavání ve Fakultní nemocnici s poliklinikou v Ostravě-Porubě,
- canisterapie,
- návštěvy solné jeskyně.

II. JEDNORÁZOVÉ PRAVIDELNÉ AKTIVITY

- Horolezecký výcvik na skalách v Kružberku,
- otevřený turnaj v bocci (tělocvična SŠ prof. Matějčka v Ostravě-Porubě),
- celoškolský turnaj ve florbalu (tělocvična SŠ prof. Matějčka v Ostravě-Porubě),
- účast na turnaji v kuželných SPMP Ostrava,
- účast na lehkooatletické olympiádě v Opavě,
- vánoční den řemesel (SŠ prof. Matějčka v Ostravě-Porubě),
- účast na charitativní akci „Advent plný andělů“, pořádané firmou BELL STYL, Eico-Ostrava.

III. POBYTOVÉ AKTIVITY 2010

- Leden – Krkonoše Janské Lázně – výcvik monoski.
- Únor – **Malmö – Open 2010.**

Ve dnech 12. až 14. února 2010 se ve švédském městě Malmö konal již 34. ročník mezinárodní otevřených her handicapovaných Malmö – Open 2010. Sportovní klání se konají od roku 1977, kdy byl uskutečněn 1. ročník. Tehdy startovalo 25 sportovců.

Letošního ročníku se zúčastnilo 2300 sportovců z 23 zemí světa. Mezi soutěžícími měla zastoupení i Česká republika. O úspěšné bodování se pokusilo 5 studentek ze Střední školy prof. Z. Matějčka v Ostravě-Porubě.

Za tým „ABAK – počítadlo“ bojovaly tyto studentky:

v bocci: Kamila Salomonová, Monika Galasová, Lenka Pietrová;

v plavání: Dana Šiffnerová ve třídě S3 a Martina Harasimová ve třídě SB 2.

Jako první se konala soutěž v bocci, v té se ale našim děvčatům i přes maximální snahu a bojovný výkon nepodařilo dosáhnout na medaile – obsadily konečně sedmé místo. Pak přišly povzbudit své spolužačky do plaveckého bazénu a svou podporou určitě přispěly k medailovým pozicím našich plavkyň. **Dana Šiffnerová si na plavecké trati 50 m znak doplvala pro stříbrnou medaili a Martina Harasimová (50 m) prsa dosáhla dokonce na medaili zlatou!**

- Březen – **Parádní den 2010** Velké Karlovice se společností PARA consulting s. r. o.
- Červen – **Hry handicapované mládeže Brno 2010.** Jednalo se o sportovní i společenskou událost, která má za hlavní cíl propojit svět lidí se zdravotním postižením a veřejnosti. Hry se uskutečnily ve dnech 24.–27. 6. 2010

a zúčastnilo se jich přes 530 účastníků z 10 států Evropy. Naši studenti získali nejvíce medailí: 4 zlaté, 2 stříbrné, 2 bronzové.

- Září – vodácký kurz Veselí nad Lužnicí Jez Krkavec.
- Říjen **Evropské dny handicapu** – ocenění v soutěži „Křišťálový kamínek“ 2010 získal pan Petr Koutný, trenér florbalového oddílu ABAK – Remedium Ostrava.

Někteří žáci s postižením jsou členy jiných sportovních klubů, např. AC Vítkovice, klub stolního tenisu, klub plavání Kontakt Bb a naše občanské sdružení jim poskytuje finanční a motivační podporu.

Personální obsazení

2 speciální pedagogové, 3 pedagogové, 1 trenér florbalistů vozičkářů, 1 externí sportovní instruktor Centra APA UPOL, asistenti z řad žáků studijního oboru Výchovná a humanitární činnost. Sportovní instruktoři výjezdových akcí, dle zaměření a potřeb jednotlivých aktivit – např. monoski, voda, lezení.

Naše občanské sdružení dlouhodobě spolupracuje s následujícími neziskovými organizacemi v rámci celé republiky:

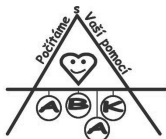
- FBC Remedium Ostrava,
- Kontakt Bb Ostrava,
- Centrum APA UPOL,
- ALPA Veselí nad Lužnicí,
- Sportovní klub Akáda Janské Lázně,
- Centrum handicapovaných lyžařů o. s. Janské Lázně,
- Zlínské aplikované sporty,
- Občanské sdružení BES Ostrava, ZŠ Ukrajinská Ostrava-Poruba.

Darované finanční i materiální prostředky využíváme zejména pro realizaci a financování krátkodobých sportovních a volnočasových aktivit.

V případě materiálního nebo finančního daru bychom rádi zakoupili rehabilitační pomůcky pro naše handicapované sportovce, např. motomed, balanční desku, psychomotorický padák, monoski, biski.

Kontakt

ABAK - počítaadlo, o. s.
Mgr. Renata Staňková
17. listopadu 1123
708 00 Ostrava-Poruba

ABAK - počítaadlo, občanské sdružení
17. listopadu 1123, 708 00 Ostrava-Poruba

AUDIS BUS, s. r. o.

Petr Švach

AUDIS BUS, s. r. o., je regionální dopravce pro oblast Orlických hor a Podorlicka. Zajišťuje autobusovou dopravu pro MHD Rychnov nad Kněžnou, MHD Vamberk, MHD Týniště nad Orlicí, MHD Žamberk a dále veřejnou linkovou autobusovou dopravu v části Královéhradeckého a Pardubického kraje.

Služba RadioBUS vznikla jako doplněk MHD Rychnov nad Kněžnou. Tato služba zaznamenala od svého vzniku velký rozvoj, a to nejen v počtu cestujících, kteří tuto službu využívají, ale hlavně v rozšíření o tzv. sociální dopravu.

Z počátku sloužil RadioBUS pouze jako doplněk standardní MHD, kdy byly velké autobusy v době tzv. dopravního sedla – tedy v době, kdy jezdilo velmi málo cestujících, nahrazeny minibusy, které jezdí po spojích MHD, ale vyjedou pouze na základě telefonického objednání. Tím dochází k finančním úsporám, jež mohou být dále investovány např. do rozvoje sociální dopravy. Spoje RadioBUS tedy jezdí po trasách MHD dle jízdního řádu. Nejedná se o taxislužbu.

Pro efektivnější využití minibusů v době, kdy nevykonávaly svoji pravidelnou činnost, vznikly další segmenty služby Radiobus:

RadioBUS Partner

Přeprava cestujících se uskutečňuje na základě předem sjednané smlouvy (bez telefonické objednávky). Takto je například vyřešena nákupní linka MarketBUS, jejímž cílem je přepravit zejména seniory z části města, kde nemají možnost nákupu, do všech marketů v Rychnově nad Kněžnou. Podmínkou je zakoupení karty s platností 6 měsíců, kterou lze pořídit v Informačním centru. Velkou výhodou této linky je umožnění pohodlného cestování seniorům bez nutnosti využívat frekventovaných linek MHD. V neposlední řadě ale plní i společenskou funkci tím, že se tato skupina obyvatel v autobuse navzájem setkává a může se tak podělit o zážitky se svými vrstevníky. Službou RadioBUS partner se také zajišťují rozvozy cestujících od večerních vlaků. Tyto spoje vyčkávají až do příjezdu určeného vlaku. Nehrozí tak riziko, že by se cestující v pozdních večerních hodinách nedostal domů. Do okruhu činností RadioBUSU Partner počítáme i svozy a rozvozy do dětských kroužků. Velmi se osvědčila přeprava handicapovaných dětí do zájmových kroužků. Tato služba je plánována dle rozdělení kroužků v daném školním roce. Novinkou je od letošního roku přeprava seniorů z obcí, ve kterých byla zrušena pojízdná prodejna, do nákupního centra ve městě Choceň.

RadioBUS Asistent

Přeprava cestujících se uskutečňuje na základě předem sjednané smlouvy bez telefonické objednávky s využitím asistenčního doprovodu. Řeší přepravu handicapovaných dětí do denních stacionářů a školských zařízení. Výhodou je převzetí dítěte a předání zpět rodičům přímo u jejich domu.

V současné době zajišťujeme přepravu pro ZŠ a MŠ Láň, sdružení Orion, sdružení Neratov, ZŠ Mozaika, ZŠ Kolowratská a MŠ Chleny. Dospělé osoby jsou přepravovány do chráněných dílen v Bartošovicích v Orlických horách.

Novinkou je svoz a rozvoz do MŠ Chleny, čímž jsme dokázali vyrovnat nemožnost umístit děti do MŠ v nedalekém Kostelci n. Orlicí a na druhé straně zachránit vesnickou školku před případným zrušením z důvodu nedostatku dětí.

RadioBUS Turista

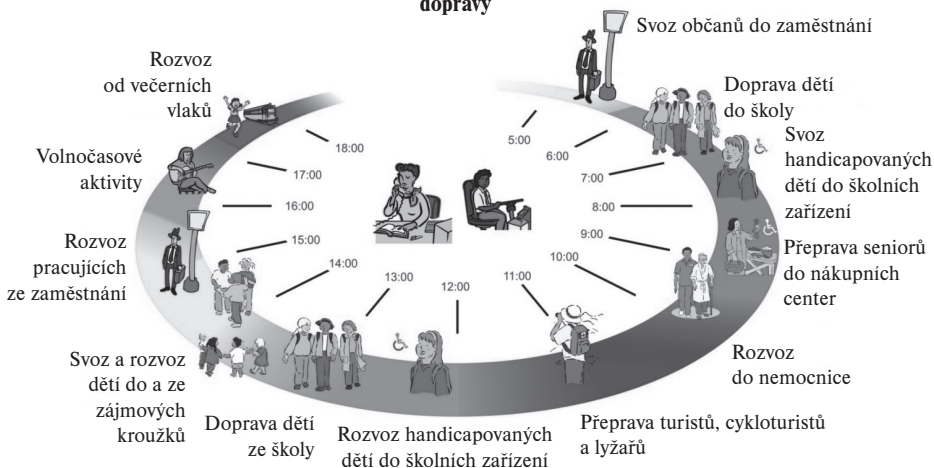
Přeprava je uskutečňována na základě telefonické objednávky, která se provádí v ideálním případě alespoň jeden den před plánovanou jízdou (pro lepší

koordinaci výkonu minibusu a připojení vleku na kolo). Slouží pro přepravu turistů a cyklistů z místa jejich pobytu na vybraná místa Orlických hor a zpět. Díky této službě mohou bezstarostně využít celý svůj volný den pro pobyt v přírodě. Nemusejí se vracet k vlastnímu automobilu, který by použili k přepravě na výlet. Odpadá tím nutnost vázat se na místa, která by byla pouze v okolí jejich zaparkovaného vozu. Jednoduše se vydají na cestu a RadioBUS je poté přiveze zpět třeba z opačné strany Orlických hor.

Spojením všech těchto segmentů dohromady jsme vytvořili zajímavou službu veřejnosti, která není konkurencí veřejné linkové autobusové dopravy, nýbrž je jejím rozšířením. Díky přesnému rozvržení aktivit minibusu během dne je dosaženo jeho maximálního výkonu ke spokojenosti občanů.

Možnosti pravidelné dopravy pro vybrané skupiny obyvatel a veřejné nepravidelné dopravy

Dispečink

Toto vše by však nebylo možné bez dispečinku služby RadioBUS, který zabezpečuje nejen provoz a přesné rozvržení práce, ale taktéž účtování každého segmentu dopravy samostatně. Pro cestující je dispečink k dispozici na bezplatné telefonní lince **800 101 520** sedm dnů v týdnu.

V současné době dochází k transformaci na tzv. regionální dispečink, který se zabývá nejen provozem RadioBUSu, ale i dalšími aktivitami v sociální oblasti.

Služba dispečinku je podporována Královéhradeckým krajem.

Firma AUDIS BUS, s. r. o., jako člen destinační společnosti Orlické hory a Podorlicko připravuje ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci projekt Orlické hory, hory pro handicapované.

Cílem projektu je vytipovat ubytovací kapacity, které by byly uzpůsobené pobytu osob s různým druhem postižení, přičemž každé ubytovací zařízení by se specializovalo na konkrétní druh postižení dle předem určené kategorie:

- mentálně postižení,
- sluchově postižení,
- zrakově postižení,
- vozíčkáři,
- diety a civilizační choroby.

Další fází je nalezení míst, kde mohou handicapovaní trávit svůj volný čas. Pro tento účel budou ve spolupráci s Fakultou tělesné kultury Univerzity Palackého připraveny tzv. „Balíčky volného času“, ve kterých každá kategorie handicapovaných nalezne jak možnosti ubytování, tak i způsob využití volného času v oblasti Orlických hor a Podorlicka. Pro jednání s handicapovanými bude personál vybraných ubytovacích zařízení proškolen a získá certifikát.

Organizaci volnočasových aktivit handicapovaných včetně dopravy a dalších informací plánujeme napojit na výše uvedený regionální dispečink.

Kontakt:

AUDIS BUS, s. r. o.

Soukenická 242

516 01 Rychnov nad Kněžnou

tel.: 494 533 737

e-mail: info@audis.cz

www.audis.cz

AUDISBUS

RADIOBUS

**ORLICKÉ HORY
A PODORLICKO**

SDRUŽENÍ BES

M. Hájková, J. Heřmanová, J. Lorencovič, P. Musálek

Cílem příspěvku je informovat čtenáře o činnosti Sdružení BES, které se soustředí na zkvalitňování podmínek vzdělávání žáků s kombinovaným charakterem postižení. Žijeme v době, kdy hlavním tématem při práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je inkluze. Občanská sdružení, která se věnují práci s těmito žáky, plní nezastupitelnou roli v tomto nelehkém procesu.

Sdružení BES bylo založeno v září 1999 při Speciálních školách při MNO na ul. Ukrajinská 19 v Ostravě-Porubě. Název této školy byl změněn 1. 1. 2006 na Základní škola a Mateřská škola, Ostrava-Poruba, Ukrajinská 19, příspěvková organizace.

Cílem sdružení je

- podpora činnosti školy,
- vytváření materiálních podmínek při zkvalitnění péče o tělesný a duševní rozvoj žáků školy,
- vytváření podmínek pro integraci školy,
- podpora sportovní a rekreační činnosti žáků školy,
- podpora vzdělávacích aktivit zaměřených ke zvyšování odbornosti pracovníků školy.

Sdružení si zvolilo název, který napovídá vše o jeho činnosti a zaměření. Bes byl egyptský trpaslík, který ochraňoval lidská obydlí a děti. I my se tedy snažíme svými aktivitami o zpříjemnění běžného dne nejen dětem, ale i rodičům.

Sdružení podporuje všechny aktivity školy. Nejvyšším cílem sdružení je vytváření materiálních a humánních podmínek pro celkový rozvoj dětí s handicapem.

Pro svou činnost potřebuje Sdružení BES získávat finanční zdroje.

Základními finančními zdroji jsou

- Statutární město Ostrava – Sdružení BES je poměrně úspěšné při získávání dotací na svou činnost, zejména na realizaci každoročních rehabilitačních pobytů pro žáky školy a také pro volnočasové aktivity žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

- Rozpočet České republiky a Evropský sociální fond – v další kapitole uvádíme popis projektu, na který získalo Sdružení BES finanční podporu z tohoto zdroje.
- Dary.

Jedním s cílů Sdružení BES je podpora činnosti školy. To se také týká zajištění volnočasových aktivit pro žáky školy. Snahou je připravit pro žáky se SVP takové volnočasové aktivity, které by plnily funkci zájmově-vzdělávací a relaxačně-rehabilitační. Sdružení získalo v roce 2009 finanční podporu ze strany rozpočtu České republiky a Evropského sociálního fondu v rámci Operačního programu pro vzdělávání a konkurenceschopnost. Projekt se jmenuje: Program neformálního vzdělávání pro děti se SVP. Byl zahájen 25. 11. 2009 a jeho rozpočet byl naplánován na částku 3 mil. korun. Projekt podporuje neformální vzdělávání dětí s kombinovaným charakterem postižení v oblastech dramatická výchova s prvky dramaterapie; hudební výchova s prvky muzikoterapie; výtvarná výchova s prvky arteterapie; environmentální výchova s prvky výchovy k ochraně přírody; výchova sportem a jóga s prvky relaxace; pracovní výchova s prvky ergoterapie.

Projekt zvyšuje kompetence získané v rámci tohoto neformálního vzdělávání. Projekt navazuje na Rámcový vzdělávací program a doplňuje jej o neformální formy vzdělávání s výchovnými prvky a terapeutickými prvky, které jsou vhodné právě pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Nabídka volnočasových aktivit pro žáky školy ze strany Sdružení BES je pestrá.

Žáci školy se mohou zapojit do těchto kroužků: dramatický kroužek; hudební kroužek; jóga; keramická dílna; kulinář; novinářský kroužek; teraristický kroužek; tanečně-pohybová terapie; stolní tenis; lezení na umělých stěnách; hipoterapie; monoski; canisterapie; boccia; friesbee; turistika a vodáctví. Všechny zmíněné aktivity jsou určeny všem žáků školy bez ohledu na typ či hloubku postižení.

Sdružení BES organizuje každý rok Rehabilitační pobyt pro žáky školy. Cílem pobytu je ukázat handicapovaným dětem a jejich blízkým, že i s handicapem se dá zvládnout mnoho. Dokázat, že handicap nebrání dětem prožít a vyzkoušet si různé činnosti v jiném, zajímavém prostředí. Cílem je vést děti k způsobům a možnostem, jak efektivně prožít každý den, jak a kde získávat nové informace, jak s nimi pracovat. Děti jsou aktivně zapojeny do přípravy týdenního programu, nad jehož tvorbou tráví spoustu času. K přípravě děti přistupují rády a se zájmem. Na základě získaných schopností a dovedností snáze

překonávají bariéry, vidí svou budoucnost optimističtěji. Tyto aktivity pozitivně ovlivňují myšlení handicapovaných a tak zabraňují vlivu hrozících nežádoucích jevů. Na financování těchto pobytů se podílí také Statutární město Ostrava. Sdružení BES zde získává prostředky na organizaci akcí v rámci účelových dotací.

Důležitým cílem Sdružení BES je podpora sportovní a rekreační činnosti žáků školy. Při plnění tohoto cíle spolupracuje se Základní školou a Mateřskou školou, Ostrava-Poruba, Ukrajinská 19, příspěvková organizace, při realizaci projektu „Alternativní pohybové aktivity ve vzdělávání“. Projekt byl zahájen 11. listopadu 2008 a jeho rozpočet byl naplánován na 3 mil. korun. Projekt byl finančně podpořen ze strany rozpočtu České republiky a Evropského sociálního fondu v rámci Operačního programu pro vzdělávání a konkurenceschopnost. Projekt podporuje rovné příležitosti v zájmovém vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (žáci se SVP) v rámci sportovních aktivit. Tato podpora je založena na realizaci programu pro využívání aplikovaných pohybových aktivit (APA) jako speciálních forem a metod práce pro žáky se SVP pro oblast volného času. Hlavním cílem projektu je realizace program pro využívání aplikovaných pohybových aktivit (lezení na umělou a přírodní stěnu, vodáctví, lyžování pro žáky s kombinovaným charakterem postižení, canisterapie, hipoterapie, boccia, friesbee, turistika a pobyt v přírodě) jako speciálních forem zájmového vzdělávání žáků se SVP v oblasti sportovních volnočasových aktivit.

Pracovníci Sdružení BES se soustřeďují na hledání nových forem vzdělávacích, sportovních, rehabilitačních a relaxačně-terapeutických činností pro všechny žáky bez rozdílu. Cílem je přizpůsobení běžných forem specifickým jednotlivých postižení. Níže uvádíme základní charakteristiku těchto forem a důvod jejich využití v rámci aktivit Sdružení BES.

Lezení na umělé stěně je moderní pohybová aktivita, která mezi dětmi nalézá stále více příznivců. Velkou výhodou je, že toto netradiční adrenalinové pohybové vyžití dovoluje přirozeně navázat na pohybové dovednosti získané v rámci rehabilitace či zdravotní tělesné výchovy. Díky tomuto nenásilnému spojení prožitkového a zdravotně rehabilitačního charakteru pohybového vyžití, je mezi dětmi lezení na umělé stěně velmi oblíbené. V praxi to znamená prolínání přirozené motivace (děti objevují něco nepoznaného, adrenalinového) s respektováním zdravotního stavu, diagnózy, a tedy kladného pohybového působení, které navazuje na pohybové dovednosti osvojené ze zdravotní tělesné výchovy, rehabilitace aj. (Pv, Vv).

V lezení na umělé stěně najdeme charakteristické znaky, které činí lezení nejen pro děti s SPU hodnotným. Za prvé je to rozmanitost lezeckých cest, případně lezeckých problémů – rozvoj obratnosti, koordinace, prostorové orientace, rovnovážných reakcí, svalové síly. Nespornou výhodou je využití lezení prakticky u všech typů postižení. Vhodný výběr lezecké stěny, možnost variabilně měnit typy chytů, stupů a kvality pohybu vůbec dovoluje zpřístupnit toto sportovní odvětví všem dětem se širokou škálou postižení. Tedy také u dětí s hemiparetickou formou DMO, které jsou většinou velmi nakloněny veškerému pohybovému vyžití, ale současně jsou svou paretickou horní končetinou pro lezení výrazně limitovány. Ve spolupráci s ortopedickým protetikem lze zajistit lezení s ortézou, a umožnit tak těmto dětem plnohodnotný lezecký zážitek. Dalším pozitivem je fakt, že lezení je samo o sobě spojeno s velkým „vnitřním drivem“, s motivací a zájmem o zdolání lezeckého úseku či problému. Kontinuitu se vzdělávacím procesem lze nalézt v nezbytné komunikaci a spolupráci lezce s jisticí osobou – podpora utváření sociálních vazeb, pocitu důvěry. Atmosféra při lezení na umělé stěně je poněkud uvolněnější než v TV (nemusí být rozhodně pravidlem, je spíš dána formou výuky lezení). Je třeba zmínit, že od lezení na umělé stěně je již jen kousek k tomu, aby si děti vyzkoušely něco nového – lezení v přírodě na přírodní skále.

Lezení je realizováno jednou týdně. Pod odborným vedením jsou děti nejdříve seznámeny se základy historie lezení a materiálním vybavením. V rámci lezení se naučí manipulovat se základními lezeckými i jisticími pomůckami. Hlavní náplní je samozřejmě samotné lezení na umělé stěně, náročnost odpovídá zdravotnímu stavu (stupni motorického vývoje, typu postižení atp.) dítěte. Chceme docílit toho, aby děti formou této činnosti rozšířili škálu svých pohybových dovedností s přímou návazností na potřeby vyplývající z typu jejich postižení, zejména zlepšení vnímání tělesného schématu, orientace v prostoru, přirozené zapojení DKK do chůzového stereotypu v různých vertikálních pozicích aj. V kontextu vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení nám jde zejména o korekci a vyladění psychomotorického vývoje daného žáka.

Vodáctví a turistika v přírodě. Jejich hlavní význam spočívá ve specifikách, které u těchto pohybových aktivit nalézáme. Jsou to outdoorové aktivity, které dětem nabízí přirozenou motivaci k pohybovému vyžití a které jsou pro ně většinou nedostupné. Rozhodně můžeme u těchto zmiňovaných činností mluvit o zážitkové pedagogice, tzn. v průběhu těchto aktivit se žák setkává se situacemi, které jsou pro něj v běžném životě náročné. Ziskává tím řadu zkušeností, jak v podobných situacích jednat. Situace a úkoly, které žák v průběhu těchto aktivit řeší, umožňují rozvoj kreativity, týmové spolupráce, komunika-

tivní dovednosti, sociální citění a další vlastnosti použitelné v běžném životě. V případě vodáctví můžeme směle hovořit o přiblížení se aktivitám sportovním. Zapomenout nesmíme ani na rozvoj osobnosti žáka a edukační činnost (forma vzdělávací i sebevzdělávací) při alternativních pohybových aktivitách. Řada oblastí v okolí vodních toků či turistických oblastech patří mezi cenné přírodní lokality s místy nenarušené přírody. Tyto oblasti s často původními lesními porosty, vzácnou flórou a faunou bývají převážně součástí chráněných území přírody, kde je nezbytné respektovat omezení daná zákonem o ochraně přírody či z nařízení orgánů ochrany přírody. Součástí vodáctví a turistiky v přírodě budou i ekologické aktivity, čištění toků, sběr lesních plodů a samozřejmě táboření se všemi jeho jedinečnostmi (orientace v přírodě, rozdělávání ohně, stavění a spaní ve stanu, sebeobsluha v přírodních podmínkách aj.).

I když dětská potřeba slučovat se a vytvářet party vzniká ve školním věku, takto jinak nabytá zkušenost mezi vrstevníky je velmi užitečná. První dětská přátelství – jistě velmi proměnlivá – se objevují v předškolním věku a podporují rozvoj sociálního vyzrávání. Dítě se učí spolupracovat, projevovat své city a často sice primitivně, ale záměrně pomáhat druhým, většinou slabším, menším či méně obratným dětem. Nemá-li příležitost setkávat se s jinými dětmi, pak se jeho sociální vývoj zpomalí a v horším případě se zaměří směrem k sobectví a k přílišnému uzavírání do sebe a do svých zájmů. Ve styku s jinými dětmi se dítě učí vzájemně srovnávat – co již umí, v čem je lepší, obratnější či rychlejší a naopak poznává své obtíže a slabiny a je motivováno ostatní „dohánět“ či napodobovat. Vytváří se tak předpoklady pro budoucí jasnou totožnost a pro sebepoznání. Všechny tyto aspekty jsou nezbytné pro přirozenou a spontánní komunikaci nejen mezi vrstevníky, ale také pro začlenění se do jiných sociálních skupin. V těchto případech hovoříme o plně oboustranné integraci jakožto současném společenském fenoménu.

Monoski je speciální sportovní náradí, umožňující tělesně postiženým prožitek z lyžování. Skládá se z jedné běžné lyže (výběr dle váhy a vyspělosti lyžaře), na které je ve vázání upevněna nosná konstrukce – skořepina, ve které je lyžař posazen. Součástí jsou fixační pásy, které zajišťují bezpečnost při jízdě. Stabilitu udržuje monolyžař pomocí stabilizátorů. Jsou to speciálně upravené francouzské hole zakončené krátkými lyžemi, které slouží nejen k udržení rovnováhy, ale také při jízdě v oblouku a při brzdění. Při sklopení lyží se používají stabilizátory k odpichování dopředu a dozadu. Nutnou součástí vybavení každého monolyžaře je z bezpečnostních důvodů helma a lyžařské brýle.

Jízda na monoski je jeden z mála zimních sportů určený pro široký okruh handicapovaných. Nejenže tento sport stírá samotný handicap, ale také napo-

máhá prožít zcela nový zážitek pohybu, rychlé jízdy, tedy něco nového, jinak nedostupného, navazujícího na pohybové dovednosti z tělesné výchovy či léčebné rehabilitace. Přínosem je pro děti tato pohybová aktivita zejména rozvíjením pohybových dovedností, prostorovou orientací, zlepšením vnímání tělesného schématu a koordinace. Všechny tyto dovednosti a vlastnosti se pozitivně odrážejí v kvalitě při běžných činnostech výchovně vzdělávacího procesu, zejména zlepšené soběstačnosti při lokomoci, prevenci dysbalanci, komunikaci aj.

Bi-ski – je nově konstruovaná lyže pro handicapované lyžaře. Oproti jiným typům lyží (monoski, dualski), nabízí pro lyžaře s těžkým postižením podstatně více možností, jak být při lyžování max. soběstačný. Je vhodná pro všechny handicapované lyžaře všech věkových kategorií, dovedností a velikostí. Skládá se ze dvou lyží, konstrukce s hydraulickým zvedákem, kovové konstrukce a umělohmotné sedačky. Bi-ski je oproti monoski nižší a jezdí se v ní v polosedu, má menší odpružení a co je podstatné – umožňuje lyžaři provádět oblouky prakticky jen pohybem trupu, bez použití stabilizátorů (stabilizátory jsou vlastně přizpůsobené francouzské hole s malými sklopnými lyžemi na jejich koncích). Hydraulický zvedák usnadňuje vlastní nastupování na sedačku bez dopomoci asistenta. K seřizování se nepoužívají šrouby, ale nýty umožňující upravovat a povolovat lyži velmi snadno. Řídítka pomáhají ke snadnému řízení a pomocí asistenta. Fusak na nohy je pomůžkou udržet v teple. Systém popruhů umožňuje naprosto bezpečné připoutání horní části těla lyžaře v bi-ski.

Bi-ski je tedy výbornou alternativou pro takové lyžaře, kteří by pro svůj těžší motorický handicap lyžovat prostě nemohli (ani na lyžích běžně používaných při lyžování osob s postižením – monoski, dualski). Náročná konstrukce a pouze zahraniční výrobci bohužel bi-ski dostávají do pozice takřka nedostupného sportovního vybavení.

Hipoterapie – léčebně pedagogické ježdění na koni. Jeho hlavním cílem je podpora sebedůvěry žáka prostřednictvím cvičení samostatnosti, obratnosti a odvahy, rozvoj komunikace žáka vůči zvířeti i terapeutovi, tlumení agresivity, výchova k zodpovědnosti a kázní. Bude realizována jednou týdně.

Hipoterapie je prováděna individuálně, 1 asistent a 1 rehabilitační pracovník na jedno dítě, a to dle metodické řady s rozšířením o rehabilitační a kompenzační cvičení, která jsou přizpůsobena individuálním potřebám a diagnóze každého dítěte. Přispívá ke snižování svalové spasticity u hypertoniců, zlepšení koordinace a zlepšení stability. Nezanedbatelné je i subjektivně pocívané zlepšení stavu dětí, jak ve smyslu motorických dovedností, tak ve smyslu větší psychické pohody. Umožňuje dětem, aby se vyrovnaly snáze se svým posti-

žením a zařadily se mezi zdravé vrstevníky. Použití interaktivních metod při různých činnostech dětem nabízí možnost si vše lépe prožít.

Sdružení BES není velké počtem členů, ani počtem cílové skupiny. Svoji činnost soustřeďuje na práci s žáky s kombinovaným charakterem postižení a skutečně zkvalitňuje podmínky vzdělávání těchto žáků. Ukázali jsme široké spektrum činností zahrnující zájmové vzdělávání žáků formou volnočasových aktivit, dále činnosti směřující k využití aplikovaných pohybových aktivit nebo organizaci týdenního rehabilitačního pobytu. Lidé, kteří pracují pro Sdružení BES, nevystupují jenom jako realizátoři popisovaných aktivit, ale stále častěji jsou to skuteční partneři při výchově a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Kontakt

Sdružení BES

ZŠ a MŠ Ostava-Poruba

Ukrajinská 19

www.specialniskola.cz

CENTRUM PRO DĚTI S KOMBINOVANÝMI VADAMI „KROKY NADĚJE“ TUZLA - BOSNA A HERCEGOVINA

Adnan Ahmetašević

Základní informace

Centrum pro děti s kombinovanými vadami „Kroky naděje“ v Tuzle bylo založeno v roce 1994 jako jeden z projektů britské nevládní organizace Oxfam. Od roku 1997 působilo jako projekt Informační centrum pro osoby se zdravotním postižením „Lotos“. Dnes centrum „Kroky naděje“ funguje jako sdružení občanů, které finančně podporuje Ministerstvo pro sociální politiku a práci 35 % celkového objemu potřebných finančních prostředků; ostatních 65 % se snaží centrum získat prostřednictvím nejrůznějších projektů a darů.

Zaměstnanci centra jsou:

- koordinátor centra,
- čtyři diplomovaní defektologové (somatoped, logoped, oligofrenolog, surdoped),
- fyzioterapeut,
- administrativní pracovník,
- řidič.

Cílová skupina

V současné době cílovou skupinu tvoří kolem 140 dětí ze všech kategorií zdravotně postižených z celého kraje Tuzla.

1. Podle primárního poškození:
  - 77 dětská mozková obrna,
  - 30 jiné motorické poruchy,
  - 34 ostatní poškození (mentální retardace, senzorické poruchy, poruchy hovoření a hlasu, autismus, atd).
2. Podle způsobu ošetření:
  - 66 ošetření v centru,
  - 74 ošetření v rodině (patronátní služba).

Práce v centru

V posledních letech vyvinulo centrum sociální model přístupu k problému zdravotního postižení jako širokou škálu rozvoje sociálních kompetencí a základních podmínek pro úspěšnou integraci dětí a mládeže se zdravotním postižením do společnosti, s nímž centrum dosahuje pozoruhodných úspěchů.

Prioritou pro přijetí do střediska jsou děti a mládež s tělesným postižením, děti se sníženou úrovní duševního fungování (středně těžké a těžké stupně), děti s poruchami učení, děti se zdravotním postižením a vadami řeči, děti se smyslovým postižením a jiné děti a mládež se zdravotním postižením. Centrum od července 2010 používá vlastní moderní prostory a potřebné vybavení pro provoz, jako je např. vozidlo pro přepravu dětí.

Pracovní program zahrnuje několik důležitých oblastí

- aktivity zaměřené na rozvoj kognitivních schopností,
- aktivity zaměřené na rozvoj psychomotorických schopností,
- aktivity zaměřené na rozvoj perceptivních schopností,
- aktivity zaměřené na rozvoj komunikačních schopností,
- aktivity zaměřené na rozvoj hrubé a jemné motoriky,
- aktivity na seznámení v užším a širším sociálním prostředí,
- aktivity na podporu emocionálního a sociálního vývoje,
- suportivní metody (arteterapie, muzikoterapie, taneční terapie a terapie pohybem).

Kromě konvenčních metod používaných v oblasti vzdělávání, terapie a rehabilitaci jsou využívány různé podpůrné metody, které jsou většinou založeny na uplatňování tvůrčího výrazu: arteterapie, muzikoterapie, taneční terapie a pohybu. Hlavním posláním centra je zlepšit celkový sociální status a kvalitu života dětí se zdravotním postižením tím, že rozvíjí do nejvyšší míry jejich zbývající zdroje a snaží se tyto děti úspěšně začlenit do společnosti jako její plnoprávné členy.

Spolupráce

Centrum má velmi dobrou spolupráci s Univerzitou Tuzla a stalo se vědeckou a vzdělávací základnou, kde jsou poskytovány optimální podmínky pro praxi studentů, přičemž budoucím profesionálům umožňuje zobrazit výsledky uplatňování sociálního modelu v práci s dětmi s těžkým a kombinovaným po-

stižením. V důsledku velmi úspěšné spolupráce s Fakultou vzdělávacích a rehabilitačních věd Univerzity v Záhřebu se centrum „Kroky naděje“ čtyřikrát aktivně podílelo na Mezinárodním sympoziu s názvem „Umění a věda ve vývoji životných zdrojů“ ve Hvaru výstavou prací dětí v oblasti tvůrčího projevu a vědecké výzkumné práce v procesu posouzení vhodnosti metod a modelů léčby.

Centrum a aplikované pohybové aktivity

Centrum hraje důležitou roli v integraci svých uživatelů jak do základních škol, stejně tak do výuky tělesné a zdravotní výchovy. V komunikaci se školou se snaží pomáhat dětem se zdravotním postižením tak, aby v co největší míře byly zapojeny do výuky tělesné a zdravotní výchovy. Kromě toho uživatelé Centra se pravidelně účastní regionálních a mezinárodních soutěží, speciálních olympiád a paralympijských her.

DOMOV NA ZÁMKU NEZAMYSLICE

Zdeněk Kroupa

Posláním Domova „Na Zámku“, p. o. Nezamyslice (dále jen Domova), je maximálním způsobem dětem a dospělým osobám s mentálním postižením v kombinaci s jiným postižením, které vyžadují různý stupeň podpory, zabezpečit prostřednictvím svých služeb žít maximální měrou běžným životem, který se co nejvíce přibližuje k životnímu standardu běžné (věkově srovnatelné) populace žijící mimo domov s důrazem na individuální potřeby.

Cílová skupina

Cílovou skupinou jsou muži a ženy ve věku od tří let (horní věková hranice je neomezena) s mentálním, smyslovým a tělesným postižením. Celková kapacita zařízení je 125 míst.

Tito uživatelé jsou rozděleni podle věku a stupně postižení do jednotlivých domovů, kterých je celkem sedm. Zde je v každodenních činnostech podporují pracovníci v sociálních službách, vychovatelé, sociální pracovníci, speciální pedagog, zdravotní pracovníci.

Komu není služba určena

Osobám, které výrazně narušují soužití, uživatelům s problematickým chováním, s psychickou poruchou, při níž mohou ohrozit sebe i druhé, respektive jejichž chování znemožňuje soužití s kolektivem.

Osobám s poruchou chování, s agresivními projevy, popř. s psychiatrickou diagnózou (psychotici, schizofrenici, alkoholici, drogově závislí – toxikomani).

Osobám, kterým nebyl přiznán příspěvek na péči.

Sociální službu je také možno odmítnout z důvodu neregistrované služby, kterou zájemce požaduje, z důvodu kontraindikace a naplněnosti kapacity zařízení.

Cíle poskytované služby

Podporovat, vytvářet a udržovat vztahy uživatelů s vlastními rodinami a dalšími jim blízkými osobami.

Respektovat a uplatňovat právo uživatelů podílet se na plánování a průběhu sociální služby, rekreačních akcích a zapojení do zájmových kroužků. Minimalizovat neúčelnou a nadměrnou péči, která znemožňuje rozvoj dovedností uživatele.

Rozvíjet a respektovat citový život uživatelů a umožnit jim navazovat přátelské mezilidské vztahy.

Trvalou tendenci v práci v domově je hledání nových cest ke zvyšování úrovně rozumových, pohybových, komunikačních i praktických schopností a dovedností uživatelů, a tím i zvyšování kvality jejich života.

Organizace zájmové činnosti, kulturního a společenského využití, rekreace uživatelů.

Zlepšení týmové spolupráce všech pracovníků, prosazení změny v myšlení a chování pracovníků.

Podporovat zvyšování kvalifikace pracovníků, zajistit specializované kurzy – bazální stimulace, alternativní komunikace, facilitovaná základní péče apod.

Principy poskytování služeb

Naplňování základního poslání Domova vychází z následujících principů:

Ve středu zájmu je vždy uživatel, jeho potřeby, zájmy – výchozím principem poskytování služeb je vědomí toho, že veškeré činnosti provozované zařízením jsou vytvářené pro uživatele služeb, nikoli pro personál.

Princip partnerského přístupu k uživatelům – jednání všech zaměstnanců zařízení respektuje každého uživatele služeb jako rovnocenného partnera, jehož názory, přání a rozhodnutí jsou vždy brány vážně. Tento princip je naplňován především v procesu vytváření individuálního plánu každého uživatele služeb.

Základem plánování služby jsou individuální přání a cíle uživatelů – poskytované služby se přizpůsobují individuálním potřebám a představám jednotlivých uživatelů v souvislosti s dohodnutými individuálními plány.

Uživatele zapojujeme do plánování a hodnocení služby.

Základem působení na uživatele je individuální přístup a respektování jejich práv – pracovníci respektují jedinečnost každého člověka bez ohledu na jeho původ, etnickou příslušnost, rasu či barvu pleti, mateřský jazyk, věk, zdravotní stav, sexuální orientaci, ekonomickou situaci, náboženské a politické přesvěd-

čení. Respektují a uznávají právo jedince na seberealizaci tak, aby nedocházelo k omezení takového práva u druhé osoby.

Základem provádění služby a podpory je sdílení společných hodnot a cílů všech pracovníků a jejich týmová spolupráce.

Základem kvality prováděné služby a podpory je odbornost pracovníků a prohlubování jejich znalostí při soustavném vzdělávání.

Základem poskytované služby a podpory je využívání běžných služeb veřejnosti, podpora přirozených vztahů a spolupráce s rodinami uživatelů.

Ohleduplný, vstřícný a laskavý postoj k uživatelům. Zachování lidské důstojnosti a dodržování etického kodexu zaměstnanců Domova.

Plánování a průběh služby – standard kvality č. 5

V Domově „Na Zámku“ je vypracována směrnice č. 17S/2008, kterou se stanovují Vnitřní pravidla pro plánování a způsob přehodnocování procesu poskytované sociální služby. V této směrnici jsou popsány formy a metody individuálního plánování, která dokumentace s plánováním souvisí, co je náplní práce klíčového pracovníka a jak jsou plány průběžně přehodnocovány. Podle těchto pravidel je v Domově postupováno a jsou závazná pro všechny zaměstnance.

Individuální plánování průběhu sociální služby v Domově „Na Zámku“ má dva úkoly:

Umožnit uživatelům, aby se aktivně zapojili do plánování svého života v Domově, aby si ujasnili své priority a uskutečnili svá přání a uspokojili své potřeby (osobní přání, cíle, potřeby a zájmy uživatele).

Zmapovat podrobně dovednosti uživatele (způsob jeho komunikace, oblasti, kde potřebuje naši podporu nebo pomoc), abychom mohli sledovat vývoj uživatele v čase a hodnotit, jestli námí nabízená služba má pro daného člověka smysl a je efektivní. Vycházíme z dobré znalosti uživatele, z našeho dlouhodobého pozorování (osobní plán, situace s možným rizikem, osobní plán rozvoje běžných denních činností).

Dokumentace individuálního plánování

V Domově „Na Zámku“ je vytvořený systém individuálního plánování, který se skládá z těchto dokumentů:

- osobní přání, cíle, potřeby a zájmy uživatele,
- osobní plán,
- situace s možným rizikem,
- osobní plán rozvoje běžných denních činností.

V Domově „Na Zámku“ mají uživatelé možnost zapojit se dle svých možností, schopností a zájmů do pracovních terapií, které simulují zapojení zdravé populace do pracovního procesu. V nabídce jsou tyto pracovní dílny a terapie – tkací, keramická, košíkářská, kožedělná dílna, zahradní práce a zooterapie.

Ve volném čase se mohou uživatelé zapojit do zájmových aktivit pohybových, hudebních, relaxačních, poznávacích, společenskovedních, kulinářských apod. Při těchto činnostech jsou podporováni pedagogickými a sociálními pracovníky.

V rámci pohybových aktivit se pravidelně 1× za rok účastní uživatelé 5denního pobytu v Zubří u Nového Města na Moravě – SH pro mládež se středním stupněm mentálního postižení. V roce 2008 a 2009 byl Domov „Na Zámku“ pořadatelem akce. Toto sportovní soustředění proběhlo v letošním roce jako jubilejní XXXV. ročník. Her se účastní bezmála 200 sportovců ze 14 zařízení SM kraje. Soutěží v atletice, přehazované, závodivých hrách a orientačním závodů. Doplňkovým sportem je boccia.

Pravidelně 1× za rok na podzim náš domov pořádá ve spolupráci s UP Olomouc, katedrou aplikovaných pohybových aktivit, celokrajskou akci SH pro těžce mentálně postižené v Němčicích nad Hanou. Těchto her se každoročně účastní kolem 150 sportovců z 16 zařízení olomouckého regionu.

Naši sportovci se účastní akcí v rámci SO a regionálních nebo celostátních závodů a turnajů. Např. Olomouc, Šumperk, Praha. Soutěží v atletice, stolním tenisu, plavání a bocce.

Uživatelé Domova „Na Zámku“ se pravidelně začátkem léta setkávají na sportovně relaxačním pobytu na Pastvinách se studenty UP Olomouc, kteří jim připravují sportovní i zájmové aktivity v rámci odborné praxe. Na zážitky z tohoto soustředění vzpomínají naši sportovci dlouhé měsíce a těší se na setkání v následujícím roce.

Pravidelně jezdí sportovci na turnaje v kopané (Kyjov), ve stolním tenisu (Zlín, Šternberk, Němčice nad Hanou, Kyjov, Břežany), v bocce (Střelice), plavání (Hodonín, Zlín) a her pro TMP v Hodoníně.

Kontakt

Domov Na Zámku Nezamyslice

Děkana Kvapila 17

798 26 Nezamyslice

JASNĚNKA

Petra Chovanová

Jasněnka je občanské sdružení, založené v roce 1995 na popud skupiny lidí vedených společným zájmem pečovat o osoby se zdravotním postižením regionu Uničovska, neboť zde chyběla instituce, poskytující služby v oblasti sociální, vzdělávací, zdravotní a jiné v komplexní podobě. Základním cílem sdružení je vytvářet a provozovat formy a modely péče o zdravotně postižené děti, mládež a dospělé tak, aby činnosti v nich obsažené napomáhaly rozvoji osobnosti zdravotně postižených osob a umožnily jim plnohodnotný život.

Cílovou skupinu tvoří osoby, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení a o které je jinak pečováno v jejich přirozeném rodinném prostředí. Jsou to osoby ve věku od tří let (horní věková hranice není určena) s mentálním nebo kombinovaným postižením, osoby s poruchou autistického spektra nebo s přidruženým záchvatovým onemocněním bez ohledu na stupeň postižení z mikroregionu Uničovska.

Budova Jasněnky je jednopatrová a nachází se na rozsáhlém pozemku v okrajové, klidné části města uprostřed zeleně. Celá je bezbariérová. Exteriérová část je tvořena nádvořím, rozsáhlou travnatou zahradou, speciálním dětským terapeutickým hřištěm, kopcem na sánkování, altánem pro exteriérovou výuku, pozemkem pro pěstitelské práce včetně záhonu pro vozičkáře a terasou pro odpočinek i hry. V přízemí budovy mají naši klienti k dispozici tři třídy pro společnou výuku, dále jednu třídu pro individuální výuku, logopedii a canisterapii, místnost pro rehabilitaci i vířivé koupele, jídelnu, psychorelaxační místnost s prvky snoezelenu, relaxační místnost s kuličkovým bazénem pro hry, cvičení a relaxaci. Každá třída má mimo jiné i své vlastní sociální zařízení. Přístup do vyššího patra budovy je možný vnitřním výtahem. Tam je stacionář organizačně členěn na prostory pro individuální i skupinovou práci, místnosti pro výchovné a aktivizační činnosti, cvičný byt a dílny pro jednoduché domácí práce a pracovní a výtvarné činnosti.

Po stránce materiálně technického vybavení je Jasněnka zajištěna velmi dobře. Pro všechny klienty je dostatečné množství učebnic, pracovních sešitů, výtvarnických potřeb, apod. Rovněž vybavení učeben pro pracovní výchovu je na velmi dobré úrovni. V každé třídě je pro výuku k dispozici PC včetně výukových programů. Škola je rovněž dobře vybavena i speciálními pomůckami pro

výuku metodami AAK a pomůckami pro další speciálně pedagogické výukové metody. Nábytek je přizpůsoben požadavkům klientů, tzn. nastavné židle, lavice pro vozičkáře, stavitelné lavice se sklupnými deskami, lůžka určená pro polohování, atd.

Sdružení založilo Stacionář Jasněnka jako formu poskytování sociální služby a Základní školu speciální Jasněnka jako obecně prospěšnou společnost.

Stacionář Jasněnka

Základním posláním denního stacionáře je poskytování ambulantních sociálních služeb uživatelům s mentálním a kombinovaným postižením. Při poskytování sociální služby směřujeme k rozšíření osobních možností uživatelů, na podporu zachování a dodržení dosavadního způsobu života, využívání přirozených vztahových vazeb a zapojení uživatelů do místního společenství a společenského života. Při naší činnosti vycházíme z individuálních potřeb každého uživatele a klademe důraz na dodržování lidských práv a svobod.

Přehled činností stacionáře

- Pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu.
- Pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu.
- Poskytnutí stravy.
- Výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti.
- Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím.
- Sociálně terapeutické činnosti.

- Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.
- Základní sociální poradenství.
- Zprostředkování odborné péče.
- Terapeutická péče - fyzioterapie, canisterapie, rekondiční plavání s prvky hydroterapie, atd.
- Logopedická péče.
- Doprava klientů.
- Další činnosti - rekondiční a rekreační pobyty, výlety, exkurze, návštěvy filmových a divadelních představení, sportovní vyžití ve sportovním klubu Jasnáci, účast na speciálních olympiádách, atd.

Základní škola speciální Jasněnka

Základní škola speciální Jasněnka, o. p. s., je školou privátní, plně organizovanou. Máme 10 ročníků, ve kterých se uskutečňuje vzdělávání žáků dle Vzdělávacího programu pomocné školy, Vzdělávacího programu rehabilitačních tříd a od září 2010 již i podle Školního vzdělávacího programu. Základní škola speciální má kapacitu 30 žáků a naplněnost tříd je 6 žáků. Výuka ve třídách probíhá v odděleních, to znamená, že ve třídě jsou vyučovány 2, popř. 3 ročníky.

Škola je spádová i pro žáky z okolních vesnic a jejich dopravu zajišťuje zřizovatel školy. Naše škola je samostatně zřízena pro žáky se zdravotním

postižením - vyučujeme žáky se středním a těžkým mentálním postižením, žáky s poruchou autistického spektra a žáky s kombinací postižení. Vzdělávací a výchovnou činnost přizpůsobujeme individuálním potřebám každého žáka a vypracováváme pro ně individuální vzdělávací plány, které konzultujeme s příslušnými SPC. Ve výuce využíváme speciální didaktické a kompenzační pomůcky, které jsou přizpůsobeny specifickým potřebám žáků s kombinací postižení. V případě potřeby je pro žáky zajištěna pravidelná rehabilitace s fyzioterapeuty a logopedie. V každé třídě je zastoupen speciální pedagog a asistent pedagoga, kteří se podle potřeb školy dále vzdělávají formou kurzů a seminářů v oblasti speciální pedagogiky.

Odborné poradenství pro školní problematiku poskytují dětem pracovníci SPC, popř. další specialisté v oboru školství, psychologie, psychiatrie, atd.

Při naší práci klademe důraz na aktivní zapojení našich klientů ve společnosti, na spolupráci s rodiči a dalšími partnery. Úzce spolupracujeme s několika základními a středními školami. Společně pořádáme sportovní a kulturní akce a pravidelně se účastníme hodin TV se studenty střední školy v Uničově. Se sportovním klubem Jasňáci se pravidelně účastníme speciálních olympiád a soutěží pořádaných ČSMPS.

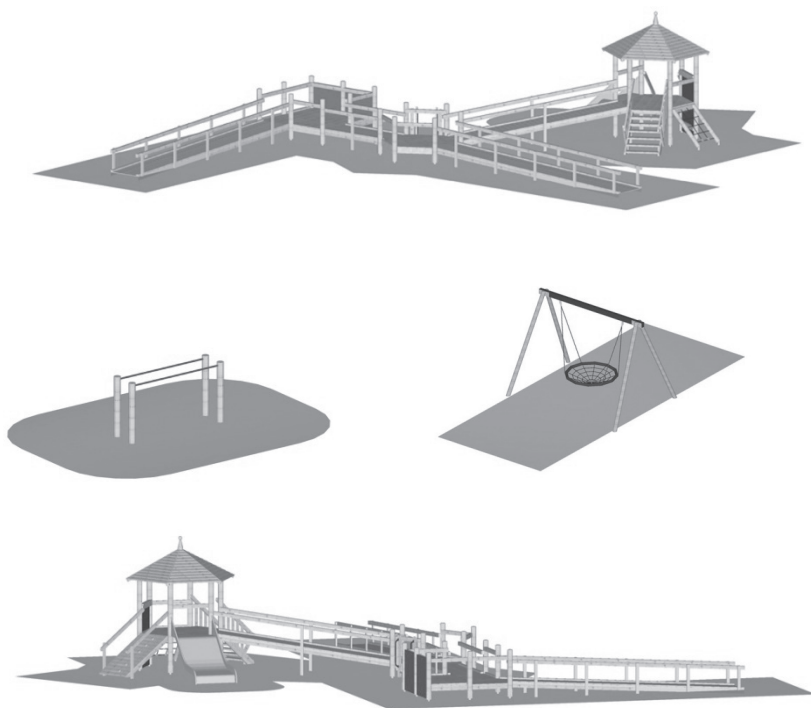

Bezbariérové terapeutické hřiště

Mezi naše nejvýznamnější projekty patří vybudování bezbariérového terapeutického dětského hřiště, které slouží nejen k rehabilitačnímu cvičení s fyzioterapeutem, ale i pro netradiční hodiny TV, volnočasové aktivity a k výuce s využitím prvků hry a prožitku. Naším cílem je vzbudit v dětech zájem o výuku, pohybové aktivity a aktivní využití jejich volného času. V prostředí, které je pro ně příjemné a plné zajímavých herních prvků, se lépe uvolní a zapojí do výuky a pohybových činností. Během vhodně zvolených herních činností, které se provádí na speciálně přizpůsobených prvcích, dochází k upevňování znalostí a rozvoji jejich pohybových schopností a dovedností. Důležitá je dostupnost všech prostor tohoto hřiště i pro imobilní klienty, kteří nemohou využívat dět-

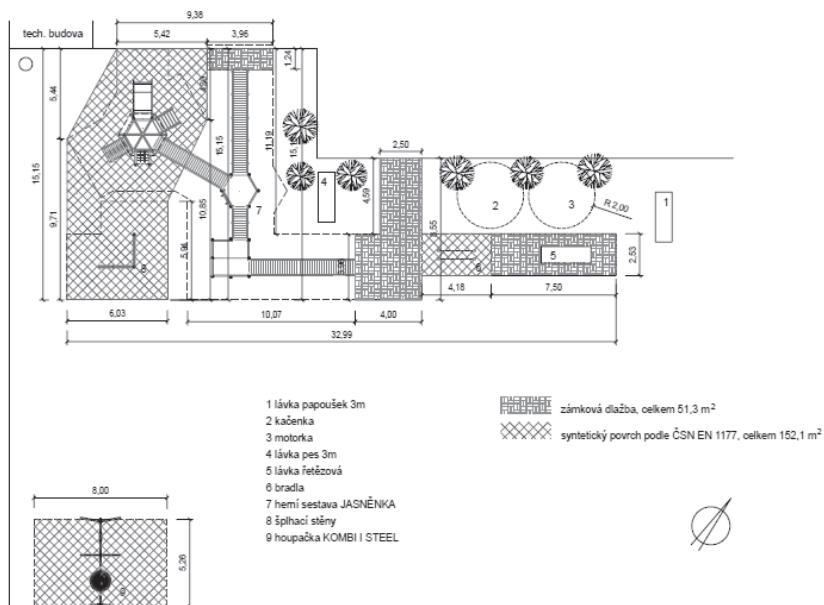
ská hřiště v okolí, která nejsou bezbariérová. Na našem hřišti se nachází např. bradla a pohyblivá lávka pro nácvik chůze, šplhací souprava s žebřinami, dřevěná i pružinová lávka a pružinové houpačky pro rovnovážná cvičení, speciální houpačka vhodná i pro děti s tělesným postižením a bezbariérový hrad pro hru i relaxaci. Dopadová plocha kolem většiny cvičebních prvků je tvořena pryžovou dlažbou, po které se bez obtíží dostanou všechny děti k jednotlivým prvkům.

Toto hřiště je našim klientům zpřístupněno i v odpoledních hodinách a o prázdninách. Rodiče jej mohou využívat k pravidelnému setkávání a k volnočasovým aktivitám.

Obrázky herní sestavy, bradel a houpačky.

První návrh rozvržení hřiště

Kontakt

Občanské sdružení, Základní škola speciální Jasněnka
 Jiráskova 772
 783 91 Uničov
www.jasnenka.cz

Ředitel stacionáře:

Mgr. Josef Červinka
 tel.: 585 051 076
 mobil: 776 256 610

Ředitelka školy:

Mgr. Miloslava Bártová
 mobil: 776 038 436

KONTAKT bB

Jan Nevrkla

Poslání

Hlavním prostředím pro naplňování poslání sdružení je voda. Esenciálními charakteristikami činnosti jsou aktivita, nezávislost, soběstačnost a intenzivní komunikace na bázi pochopení a porozumění. Nosnou aktivitou je terapie pohybem ve vodě pro osoby s tělesným postižením. Koncepční, kontinuální a metodicky vedený program plavání tělesně postižených je realizován na všech úrovních, od rehabilitační až k vrcholově sportovní, a je v tomto pojetí celosvětově unikátní.

Všechny oblasti činnosti sdružení z cílené, individualizované terapie pohybem ve vodě vycházejí, navazují na ni a vhodně ji doplňují.

- Odstraňovat bariéry mezi zdravotně postiženou a nepostiženou populací příkladem aktivního životního stylu, k němuž je nezbytná spolupráce obou skupin, odlišujících se pouze vnějšími znaky.
- Vést účastníky programu sdružení k nezávislému pojetí života a motivovat je k aktivnímu životnímu stylu, dávajícím příklad a působícím aktivizačně na lidi v jejich blízkosti.
- Napomáhat k dosažení vysokého stupně soběstačnosti účastníků programu, aby míra nutné asistence při aktivním zapojení do společenského života mohla být co nejnižší.
- Realizovat program primárně pro děti a mládež s tělesným postižením, a pokud to kapacita umožňuje, tak jej otvírat pro všechny věkové kategorie a pro všechny typy zdravotního postižení.

Hlavní činnost je rozdělena do tří oblastí –

- I. výuka plavání,
- II. pobytové akce,
- III. sport.

Všechny oblasti staví na programu aktivní terapie pohybem ve vodě, všechny mají společný základ a specifickou charakteristiku.

Oblast činnosti *výuka plavání* je realizovaná jako sociálně aktivizační služba a proces je řízen podle základního dokumentu této oblasti – „Metodické řady výuky plavání tělesně postižených“ autorů Martina Kováře, čtyřnásobného pa-

ralympijského vítěze, a Jana Nevrkly, jeho trenéra, zakladatelů koncepční výuky plavání tělesně postižených v ČR.

Odborně a kvalitně vedená výuka plavání v našem podání směřuje ke zvládnutí samostatného pohybu po hladině a přeneseně napomáhá i k samostatnému pohybu v běžném životě.

Výukou plavání sledujeme celkový rozvoj osobnosti – směřujeme k podpoře sebevědomí, odvahy pustit se do nových věcí, schopnosti samostatně se rozhodovat; rehabilitační aspekty obsažené v programu aktivní terapie pohybem ve vodě působí na zvětšení kloubního rozsahu, vitální kapacity plic, posílení zbytkového funkčního potenciálu, vyrovnání svalových dysbalancí, skolióz, prevenci dekubitů a dalších sekundárních komplikací vyplývajících z konkrétního typu postižení a diagnózy.

Historie

- 1985 Na koleji Kajetánka, v jejím okolí, na Fakultě tělesné výchovy a sportu v Tyršově domě na Malé Straně a v menze FTVS UK ve Všehrdově ulici se poměrně často, ale bez valného zájmu o sebe, navzájem potkávají Jan Nevrkla a Martin Kovář.
- 1989 Martin Kovář přestal jezdit na lyžích a jednoho dne přijel do menzy na vozíku.
- 1991 Martin Kovář přesvědčí Jana Nevrklu a začnou spolu chodit do bazénu.
- 1992 Martin Kovář uspořádá první kurz na Strahově a Jan Nevrkla ho spolu s Milenou Vavříčkovou (Duškovou) vede.
- 1993 Počátek spolupráce Jana Nevrkly a Romana „Doudyho“ Vojáčka.
- 1994 Jan Nevrkla a Milena Vavříčková (Dušková) na ročním pobytu v Izraeli učí plavání a moderní gymnastiku tělesně postižené v centru Ilan v Kiriat Haim u Haify; Radka Kučírková, Stáňa Soukupová (Hrachová) a Roman Vojáček drží plavecké kurzy v Čechách v chodu a vedou týdenní pobyty ve Strakonících a na Strahově.
- 1995 Program Kontakt se rozjíždí zásluhou Zdeňka Škaroupy pod křídly brněnské Ligy za práva vozíčkářů. Jan Nevrkla objíždí rehabilitační ústavy, kontaktuje čerstvě zlámané muže i ženy, pořádá pro ně na Strahově a ve Strakonících pobyty s výukou plavání, v Praze se rozvíjí pravidelný intenzivní trénink. Základ budoucího reprezentačního týmu Martin Kovář a Tomáš Scharf s trenérem Janem Nevrkou vyjíždí premiérově na ME v Perpignonu za peníze lékařského doprovodu Jana Hnízdila.

- Ten se rozhodl takto podpořit nově se rozvíjející program financemi vydělanými lékařským působením u profesionálních cyklistických stáží.
- 1996 Kovář a Coufalová prvními plaveckými reprezentanty ČR na paralympiádě. Kateřina Coufalová, trénovaná ve Slavii Danielou Kočovskou, je první českou plaveckou paralympijskou vítězkou.
- 1997 Na ME v Badajozu divadelním autobusem Ta Fantastiky – první KONTAKTNÍ medaile z velké soutěže přivážejí Kovář, Kunová a Tunzer; Coufalová mistryní Evropy.
- 1998 Přípravný výbor Jan Nevrkla, Michaela Žertová (Grey) a Roman Vojáček vytvářejí stanovy, název a registraci sdružení. V restauraci U kaskadéra v Praze na Strahově je na první valné hromadě založen KONTAKT bB. První plaveckou medaili z MS získává na Novém Zélandě Milada Kunová – má bronzovou hodnotu. Coufalová získává stříbro a Martin Kovář stráví MS v nemocnici.
- 1999 Roman „Doudy“ Vojáček zakládá středisko v Brně a průkopnický staví program především na plavání dětí s vrozeným postižením. Kovář a Hoffmanová mistry Evropy v německém Braunschweigu. Titul obhájí i Coufalová, s medailí se přidává Machala a plavecký vzestup dokládá medaile mužské štafety.
- 2000 Dvě zlata ze Sydney a sedm medailí navrch k tomu; Kovář a Hoffmanová paralympijskými vítězi a světovými rekordmanky, dohromady získají navrch ještě tři bronz. Dnes již legendární štafeta Kovář, Kuna, Povýšil, Scharf dohmatává ve strhujícím souboji o dvě desetiny za třetími Brity a o šest vteřin posouvá český rekord. Ve fantastickém kraulovém sprintu přidává bronz Machala, stejnou medaili vydoluje na dvoustovce polohovce skvělým osobním zlepšením Coufalová a stříbro a bronz získají plavci z tehdy mladé a nastupující generace – Lišková a Povýšil.
- 2001 Michael Johnson, nejlepší světový atlet roku 2000, patronem projektu „Sportem do života bez bariér“, odborným garantem projektu je doc. Pavel Kolář a hlavním partnerem Tipsport, a. s. Díky projektu zakládáme střediska v Karlových Varech, Českých Budějovicích, Janských Lázních a Jindřichově Hradci. I bez Kováře, který si dává odpočinkový rok, a bez Coufalové, která po paralympiádě v Sydney ohlásí ukončení vrcholového plavání, potvrzujeme na ME ve Stockholmu postavení ve světové špičce. Hoffmanová čtyřnásobnou mistryní Evropy; další tituly přidávají nová členka týmu Běla Hlaváčková, trénovaná v Náchodě Romanem Haklem, a ženská polohová štafeta, která v sestavě Hoffmanová, Hrozná, Hlaváčková, Kunová dokáže porazit štafety plaveckých

- velmoci z Velké Británie a Německa – zlato ve finiši uhájí po mateřské dovolené se navrátivší Milada Kunová.
- 2002 KONTAKT bB přichází do Ostravy. Realizujeme program pro 500 osob ročně. Na MS v Argentině získává Kovář dva tituly, Hlaváčková jeden a mužská kraulová štafeta si doplave pro stříbro, což je dodnes největší týmový úspěch českého paralympijského sportu.
- 2003 KONTAKT bB přichází do Kladruhu – plavání se stává součástí rehabilitačního procesu a ve srovnání se začátky působení v polovině 90. let, kdy voda pro para- a kvadruplegika byla tabu, se jedná o velký průlom a velké dílo KONTAKTU bB. Zbyněk Švehla – první Evropan v cíli havajského Ironmana; v Brně pořádáme za účasti 28 zemí první „Evropské vlny“ – EUROWAVES – jako náhradu nekonaného ME.
- 2004 Kovář získává tři zlaté paralympijské medaile a překonává tři světové rekordy pod Akropolí – dosud nepřekonaný nejlepší výsledek českého sportovce na letních paralympijských hrách. Paralympijské tituly přidávají Hlaváčková s Coufalovou, která se v roce 2003 k plavání vrátí a trénuje plně v KONTAKTU. Bronzem přispěje ve třídě S1 Kadeřávek a potvrdí tak kvalitu plaveckého programu orientovaného zejména v počátcích na osoby s míšní lézí s vysokým stupněm postižení.
- 2005 Rozjíždí se plavecký program v Jihlavě pod hlavičkou SK Vodomilek. Pořádáme další ročník EUROWAVES. Zbyněk Švehla v říjnu již podruhé dokončil havajského Ironmana a dlouhý triatlon dojel v celkovém čase 13:38:33, čtvrtý ve své kategorii „physically challenged“ a celkově se umístil na 1300. místě z celkových 1800 startujících.
- 2006 KONTAKT bB realizuje celoroční výuku plavání v 7 střediscích. Jednu zlatou, dvě stříbrné a pět bronzových medailí přivezli plavci z mistrovství světa v jihoafrickém Durbanu. Tým se i přes výraznou generační výměnu udržel v první patnáctce zemí; výsadní postavení ve světové špičce potvrdila Hlaváčková, na medailovou úroveň se po stagnaci vrátili Lišková s Povýšilem, stříbrně se v týmu uvedl Petráček a do světové špičky se prosadil Hlavinka.
- 2007 Sdružení je registrováno jako poskytovatel sociální služby. To vyžaduje vyšší nároky na realizaci programu, který se koncentruje do pěti středisek se třemi hlavními v Praze, Brně a Karlových Varech a dvěma menšími v Českých Budějovicích a Ostravě. Realizujeme opět úspěšně EUROWAVES. Někteří, v minulosti úspěšní plavci a bývalá trenérka, kterým zázemí a cestu k elitní světové úrovni umožnil především KONTAKT bB, se koncem roku 2007 a začátkem roku 2008 rozhodli zajistit

si účast na paralympiádě v Číně vstupem do jiné organizace a odstříhnutím se od sdružení a osob, které je dosud vedly. Naproti tomu plavci Lišková, Franěk, Mach, Andryšek, Hlavinka, kteří měli též splněná kritéria pro účast na paralympiádě, zůstali tam, kde se naučili plavat, kde pili své první pivo, prožili intenzivní tréninky i večery, mezi plavci a trenéry, k nimž mají vazbu, i když je to stálo účast na paralympiádě s možností dosáhnout individuálního úspěchu.

- 2008 Do série závodů Českého poháru přibyl Brněnský DRAK. Zbyněk Švehla se stal již počtvrté železným v Koně na Havaji. Za sebou do cíle přivedl Michala Šišku, který po dlouhé pourazové nečinnosti učinil první sportovní kroky v KONTAKTU bB. Mezinárodní plavecké závody EUROWAVES jsme poprvé uspořádali v Chomutově a padly na nich čtyři světové a jeden evropský rekord. Martinu Kovářovi, hlavnímu strůjci založení plaveckého programu, se narodil syn Jan. Proběhly letní paralympijské hry, jichž se zúčastnilo šest odchovanců programu KONTAKTU bB, kteří 7–9 měsíců před paralympiádou přestoupili na základě podmínek stanovených Českým paralympijským výborem do jiné organizace. Dva nejzkušenější z nich získali na paralympiádě dvě zlaté, jednu stříbrnou a čtyři bronzové medaile. KONTAKT bB důstojně oslavil desáté výročí od svého založení.
- 2009 Program KONTAKTU bB jsme s hrdostí začali nazývat Plavecká akademie bez bariér. Hlavní činnost se koncentrovala do čtyř středisek – Praha, Brno, Karlovy Vary a České Budějovice. Do Českých Budějovic nastoupil na plný úvazek dosavadní vedoucí Střediska Praha Jan Janoušek a pod jeho vedením se středisko začalo slibně rozvíjet. Úspěšně proběhl III. ročník Českého poháru a uspořádali jsme opět v Chomutově mítink EUROWAVES. Došlo k průlomovému nálezu Ústavního soudu ve věci sporu o členství Českého svazu tělesně postižených sportovců (ČSTPS) s Českým paralympijským výborem (ČPV) a na základě tohoto nálezu vynesl Nejvyšší soud koncem roku verdikt, že ČSTPS nikdy nepřestal být členem ČPV. Tento rozsudek pak potvrdil 13. dubna 2010 městský soud jako šestá soudní instance. Verdikt se týká našich sportovních klubů, které jsou tři.

Oblasti hlavní činnosti

Výuka plavání

CIT – Celoroční individuální trénink

Motto: „Na vlně sounáležitosti“

Od roku 2007 realizujeme výuku plavání pro tělesně postižené jako registrovanou sociální službu. Hlavní náplní je aktivní terapie pohybem ve vodě. Plavci jsou v ní rozděleni do tří úrovní: I. kompenzačně rehabilitační, II. kondičně rehabilitační, III. sportovně rehabilitační. K výuce plavání patří nedílně školicí program střediskových dobrovolníků, instruktorů a spolupráce s odbornými školami a fakultami. V rámci sociálně aktivizační služby realizujeme i kontaktní program, jehož obsahem je informování o činnosti sdružení ve zdravotnických zařízeních, zaměřených na dospělé osoby po úrazu a na děti s vrozeným postižením a jejich rodiče. Spolupracujeme zejména s Rehabilitačním ústavem Kladruby, Hamzovou odbornou léčebnou v Luži Košumberku a Dětskou léčebnou pohybových poruch v Boskovicích.

Pravidelná pohybová činnost ve vodě s sebou nese nejen zlepšení fyzické kondice, ale v rovině sociální nabízí možnost navazovat přátelství a vztahy, setkávat se při běžné aktivitě mimo zdravotnická zařízení, vyměňovat si zkušenosti ať již školní, pracovní, nebo různé „vychytávky“ důležité pro zvládnutí lepší sebeobslužnosti. Vše může pomoci nasměrovat k aktivnímu a nezávislému způsobu života. Zásadní je prvek zapojení do běžné volnočasové aktivity, který zejména rodičům s dětmi s vrozeným postižením může pomoci otevřít nový horizont. Ten dosavadní bývá často rámován hlavně operacemi, rehabilitacemi a specializovanými zdravotnickými zařízeními. Možnost vozit své dítě na plavání, stejně jako třeba jejich sousedí vozí své nepostížené děti na tenis, může dát jejich rodinnému životu silný impuls.

Díky metodické řadě autorů Jana Nevrkly a Martina Kováře dokážeme naučit plavat i osoby s velmi těžkým tělesným postižením. Do celoroční plavecké výuky je ve všech střediscích zapojeno kolem 270 osob se zdravotním postižením, z toho 54 % tvoří děti a mládež do 18 let. S přípravou a realizací plaveckého programu pomáhají při středisku v Praze, Brně a Karlových Varech sportovní kluby, které byly založeny v souladu se stanovami sdružení jako samostatné právní subjekty, které výuku plavání doplňují v regionech o sportovní aktivity a další volnočasové činnosti. Takto probíhala činnost ve střediscích a klubech Plavecké akademie bez bariér.

Týdenní pobytové akce

TIP - Týdenní intenzivní pobyty

Motto: „Chci prožít, přežít, zažít!“

Pobytové akce jsou oblastí činnosti, z níž se celý program sdružení odvinul. Zobrazuje tedy vizi, poslání a cíle sdružení v koncentrované podobě a časovém úseku jednoho týdne. Program je nabitý a intenzivní dvoufázovou výukou plavání rámuje tematicky zaměřený program orientovaný mimo jiné též podle věkové kategorie, pro kterou je pobyt realizován. Pracovníci a dobrovolníci zajišťují na akci nejen samotný odborný program plavání, ale samozřejmě též nezbytnou osobní asistenci, doprovodný program i záležitosti spojené s poskytováním sociální služby (základní poradenství apod.). Pobyty skýtají možnost prožít je s rodinným příslušníkem nebo jako prázdninový pobyt s celou rodinou ve Strakonících. Jedním z kroků na cestě k soběstačnosti, především psychologické, může být i premiérové absolvování týdenního pobytu dětí nebo i dospělých po úrazu samostatně mimo rodinný rámec nebo zdravotnické zařízení.

Pobytové akce pořádáme pro věkové kategorie dětí, mládeže i dospělých a pro plavecké začátečníky i pokročilé.

Sport

ZIP - Zkoušky individuální připravenosti

Motto: „Víc než jen sport!“

Oblast činnosti Sport logicky navazuje na výuku plavání i na pobytové akce. Na realizaci této oblasti spolupracuje sdružení se sportovními kluby založenými z iniciativy KONTAKTU bB jako samostatné právní subjekty při jednotlivých střediscích.

Jedná se o oblast zahrnující především pořádání závodů na domácí půdě. Renomé si získala série závodů Českého poháru a mezi světově nejoblíbenější závody se zařadil mezinárodní mítink EUROWAVES. Do účasti na domácích závodech se zapojuje kolem stovky tělesně postižených plavců.

Kontakt:

Sídlo sdružení a středisko Praha

KONTAKT bB

Strahov blok 1

Vaničkova 7

169 00 Praha 6

tel., fax: +420 233 354 361

e-mail: kontaktbb@kontaktbb.cz

www.kontaktbb.cz

Další střediska sdružení:

Středisko Brno

Srbská 53,

612 00 Brno

tel., fax.: +420 541 589 333

vedoucí střediska: Mgr. Jana Nastoupilová

e-mail: brno@kontaktbb.cz

Středisko Karlovy Vary

Smetanovy sady 1,

360 00 Karlovy Vary

tel.: +420 353 304 268

vedoucí střediska: Mgr. Štěpánka Řehořková

e-mail: karlovy.vary@kontaktbb.cz

Středisko České Budějovice

Vodní 561/8a

370 01 České Budějovice

mobil: +420 724 338 231

vedoucí střediska: Mgr. Jan Janoušek

e-mail: janousek@kontaktbb.cz

KRANKFITNESS

Jan Marvan

Základní představení společnosti

Firma Krankfitness, s. r. o., byla založena v roce 2009 jako obchodní společnost. Hlavní činnost je rozdělena do dvou větví.

První, výhradně zastupující nadnárodního výrobce fitness vybavení Johnson Health Tech, se zabývá prodejem a servisováním strojového vybavení fitness klubů a rehabilitačních pracovišť. Nosným programem se stal prodej skupinového cvičení Kranking®, vyvinutého mezinárodně uznávaným „fitness guru“, Američanem Johnnym G. Tento muž je obecně považován za zakladatele indoorových sportů a je jejich dlouholetým propagátorem.

Mezinárodně používané označení jeho unikátního cvičebního stroje zní: Johnny G. Krankcycle® by Matrix.

Druhá část má na starosti činnost sice odlišnou, ale úzce související s činností větve první. Její náplní je vzdělávání, trénink a proškolení odborného personálu, tj. instruktorů, osobních trenérů apod. s následnou mezinárodní certifikací College of Knowledge, která spadá pod ACE a AFAA mezinárodní asociace.

Metodika vzdělávání vychází z dlouholetých zkušeností, medicínských studií a osobních zkušeností práce s trenéry a fyzioterapeuty.

Dále společnost provozuje v centru Brna sportovní centrum, specializované na skupinové, kardiovaskulární kondiční cvičení pro širokou sportovní veřejnost a stejně tak i tréninky „ušité na míru“ registrovaným sportovcům.

Představení samotného cvičebního programu

Kranking® program je forma kardiovaskulárního cvičení horní poloviny těla. Byl původně vyvinut jako alternativa obecně velmi dobře známého indoor cyclingu tak, aby umožnil plnohodnotné prožití pohybových aktivit jak lidem

bez pohybového omezení, tak hendikepovaných sportovců nebo pacientům rehabilitujících po zranění dolních končetin, kteří nechtějí ztratit předchozí dobrou fyzickou kondici.

Díky popularitě a velmi dobrým výsledkům při spalování přebytečných kalorií a plynulé redukci tělesné nadváhy během předchozích dvou let v USA se začíná prosazovat celosvětově. Vzniklé medicínské studie o účincích Kranking® programu na pohybovou soustavu a kardiovaskulární systém podnítily zájem rehabilitačních center o tento unikátní cvičebně-rehabilitační program.

Proč je Kranking tak vhodný pro vozičkáře či sportovce s jinou poruchou hybnosti?

- Umožňuje plynulé zvyšování tělesné zdatnosti při eliminování okolních rizik; například vliv počasí, dopravy atd.
- Skupinová terapie. Dohromady mohou cvičit lidé naprosto rozdílné fyzické úrovně. To vede k motivaci zlepšovat se, zdravé soutěživosti a chuti využít získanou dovednost „v terénu.“ Myšleno např. používání handbiku, větší samostatnosti, zvýšení sebevědomí, usnadnění začlenění do komunity.
- Socializace. Sdílení zážitků s okolím. Možnost konzultace, jak cvičení oživit, učinit zajímavějším pro danou skupinu.
- Zvyšování vlastní vzdělanosti a odborné kvalifikace. Handikepovaný sportovec je schopen absolvovat školení instruktorů Kranking® programu a složit závěrečné zkoušky. Stává se držitelem mezinárodně platného certifikátu. Reálně to znamená, že jako sportovní instruktor může vést lekce Kranking® programu, nezáleží zda pro hendikepované nebo zdravé sportovce.

- Odbourávání společenských bariér. Kranking® není určen primárně pro hendikepované sportovce a už vůbec ne jen pro jejich určitou skupinu. Lekce se běžně zúčastňují jak hendikepovaní, tak zdraví sportovci, ale i nesportovci společně. Toto vede ke snadnější integraci do většinové společnosti a usnadní překonávat občasné komunikační nedorozumění.
- Pracovní příležitost. Hendikepovaný občan může žádat o práci v jakémkoliv Johnny G. Kranking® centru bez obav, že bude muset při vykonávání povolání čelit omezením, vyplývajícím z jeho zdravotního stavu.
- Podnikatelská šance. Kdo si otevře Kranking® studio, nebude závislý pouze na vozíčkářské nebo jiné menšině. Při jejich nedostatečné návštěvnosti kapacitu centra lehce doplní zdravou klientelou. Zde se opět otvírá prostor pro vzájemné propojení zdravé většiny a hendikepované menšiny, což v konečném důsledku vždy pomáhá k pochopení vzájemných potřeb a vyšší míře tolerance.

Závěrem

Johnny G. Kranking® program není všelék, ani zázračný přístroj, který vytvoří přes noc z obyčejného člověka hrdinu. Ale je především velmi praktickým a účinným nástrojem, jak si zpříjemnit život, vyplavit endorfiny, zlepšit kondici a hlavně je příležitostí, jak se nenásilně začlenit do určité zájmové skupiny a lidově řečeno: „Někam patřit“. A toto je hlavním cílem a prvotním záměrem výše popisovaného skupinového kardiovaskulárního cvičení. Je třeba ho chápat jako ucelený program, obsahující kombinaci fyzického cvičení, mentálního tréninku a společenské události. Nikoliv pouze jako dřinu na bezduchém stroji, ohraničenou časem cvičební lekce.

Kontakt

Krankfitness, s. r. o.
Lipová 35
602 00 Brno
www.krankcycle.cz

Ing. Jan Marvan
Jednatel
tel.: +420 776 368 826
e-mail: jan.marvan@krankcycle.cz

Tomáš Sára
Jednatel
Tel: +420 733 262 963
e-mail: Tomas.sara@krankcycle.cz

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ CESTA NÁCHOD

Jaroslav Prouza

Občanské sdružení Cesta Náchod je nestátní, nezisková organizace, která poskytuje sociální služby v denním stacionáři a ve středisku odlehčovací služby osobám s mentálním, zdravotním a kombinovaným postižením.

Z podnětu rodičů a přátel postižených dětí bylo v Náchodě v roce 1993 založeno sdružení s cílem vybudovat účelové zařízení na pomoc dětem s postižením a jejich rodinám.

V lednu 1994 byl zahájen zkušební provoz stacionáře a v únoru nastoupily první děti, od září byl stacionář v plném provozu.

Zvyšující se věk dětí i pečujících osob, a tím i zvyšující se náročnost péče o děti s postižením donutily členy občanského sdružení zabývat se myšlenkou rozšíření služeb pro osoby se zdravotním postižením.

Občanské sdružení se rozhodlo rozšířit své služby o odlehčovací službu a provozovat ji v nově získaném domku. Dočasným převzetím péče o tyto osoby chceme umožnit nezbytný odpočinek nebo poskytnout čas k řešení osobních záležitostí.

V denním programu jsou zařazeny i pohybové aktivity, případně doporučená cvičení. Pravidelně jsou organizovány rekondiční pobyty s programem, který vychází ze schopností a dovedností jednotlivých klientů.

Důležitým prvkem je také rekreace a odpočinek. Jsou poskytovány také další terapie, které uživatelé maximálně využívají, jako hipoterapie či plavání. Další důležitou a velice účinnou terapií při ovlivňování osobnosti a při ovlivňování spasmu těžce postižených klientů je canisterapie.

Kontakt

Občanské sdružení Cesta Náchod
Vítkova 3
547 01 Náchod
tel. denní stacionář: 494 948 808
tel. odlehčovací služba: 494 948 981

Předseda sdružení:

Hana Biehounková
tel.: 494 948 521, 602 806 828
e-mail: biehounková@stacionarcesta.cz

Ředitel:

Bc. Jaroslav Prouza
tel.: 733 117 576
e-mail: prouza@stacionarcesta.cz

Sociální pracovnice:

Mgr. Bc. Kateřina Burdová
tel.: 494 948 981
e-mail : burdova@stacionarcesta.cz

OBCHODNÍ AKADEMIE, ODBORNÁ ŠKOLA A PRAKTICKÁ ŠKOLA PRO TĚLESNĚ POSTIŽENÉ V JANSKÝCH LÁZNÍCH

Klára Vaňková, Zdeněk Rolenc, Petr Alina

Janské Lázně je lázeňské městečko, které se nachází v okrese Trutnov. Zdejší lázně mají velkou tradici v léčení a rehabilitaci nemocných s onemocněním nervového a pohybového ústrojí. Byla zde vybudována střední škola pro tělesně postižené, která byla dne 16. 9. 1994 slavnostně otevřena za účasti paní Olgy Havlové. Obchodní akademie v Janských Lázních nabízí tři typy studia. Jde o školu speciální, protože zde studují hlavně mladí lidé se zdravotními a pohybovými problémy. Nejčastější příčinou postižení je DMO, vrozené a genetické poruchy, pourazové stavy a stavy po nádorových onemocněních. Ke studiu lze přijmout i uchazeče bez zdravotního omezení. Typy studia: praktická škola, obchodní škola a obchodní akademie. Součástí školy je internát. Kapacita školy je 102 žáků a internátu 90 žáků. Internát je v provozu po celý školní rok včetně víkendu (výjimkou jsou povinné odjezdy).

Škola má celostátní působnost a je určena pro studenty s postižením pohybového aparátu, a to i se závažnou poruchou motoriky. Vzhledem k tomu zaměření je samozřejmostí bezbariérovost školy. Volitelné předměty i mimoškolní aktivity jsou cíleny na rozvíjení soběstačnosti a samostatnosti. Organizace výuky se přizpůsobuje zdravotnímu stavu žáků. V praktické škole jsou vzdělávání žáci s těžšími typy postižení. Velkou roli zde hraje intelekt a míra tělesného postižení. Intelekt je často narušen druhem postižení. V obchodní škole (OŠ) studují žáci s intelektem v pásmu normy. Studium na této škole je zakončeno závěrečnou zkouškou. Na OA (obchodní akademii) jsou žáci, kteří studium zakončí maturitní zkouškou.

V budově školy se nachází i rehabilitační pracoviště s odborným personálem, které poskytuje žákům potřebnou péči. Na internátě je po celý den trvalá služba zdravotní sestry, spolupracující s vychovateli. V době mimo vyučování mají žáci možnost zapojení do zájmových aktivit zajišťovaných internátem, školou, školním klubem nebo sportovními kluby. Žáci mohou navštěvovat hudební, výtvarný a kulinářský kroužek, sportovní kroužek florbalu jak pro stojící, tak pro vozíčkáře, hokej na elektrických vozících, bocciu, plavání, basket na vozíku a jiné.

Aplikovaná tělesná výchova (ATV)

ATV patří mezi povinné předměty. Celkem jsou na škole 4 tělocvikáři. Žáci mají 2 hodiny týdně TV, z toho jednu hodinu v tělocvičně a jednu hodinu v bazénu. Pokud zdravotní stav žáka nedovoluje navštěvovat výuku v bazénu, je na základě lékařského doporučení z bazénu osvobozen. V době, kdy se koná výuka v bazénu, probíhá paralelní výuka v tělocvičně určená pro ty, kteří se ze zdravotních důvodů nemohou vodních aktivit zúčastnit nebo jsou z nich osvobozeni. Druhá hodina TV je pro celou třídu společná v tělocvičně. Počet žáků ve třídě je určen typem studia, obvykle jde o 5-10 žáků. TV je přizpůsobena jak žákovi, tak i třídě. Dosahování výkonů a měření pohybových dovedností a schopností není důležité a podstatné. Jde tu především o komplexní rozvoj žáka na základě jeho schopností, dovedností a možností.

Někteří žáci mají sklon k nadváze nebo již obézní jsou z nedostatku pohybu. Cvičení pro žáky i pedagogy jsou velmi náročná na čas, který je nutný k osvojení cviků. Časově náročný je také výběr vhodných cvičení podle individuálních potřeb jednotlivých žáků.

Výuka v bazénu

Žáci mají jednu hodinu týdně v bazénu. Každá hodina je jiná, záleží na složení třídy a velmi často na psychické náladě žáků. Někdy se v bazénu sejde až 8 žáků, anebo jen 1. Pokud je více žáků, jsou přítomni dva pedagogové anebo pedagogovi pomáhají asistenti pedagoga dle potřeby. Veškeré činnosti ve vodě jsou individuální a zaměřené na schopnosti, dovednosti a možnosti daného

žáka. V tělesné výchově a v bazénu obzvláště se problémy mezi typem studia minimalizují – „ve vodě jsou si všichni rovni“. V bazénu začínáme všechny žáky učit nejprve plavecký způsob znak, který lépe zvládají díky snadnějšímu dýchání. I pro asistenci (pro lepší manipulaci s žákem) je znak vhodnější. Správný plavecký způsob znak ovládá jen pár jedinců (střídání paží). Nejčastější styl žáků v poloze na znak je znak soupaž, kde přechod ruky jde buď nad vodou anebo pod vodou. Po zvládnutí plaveckého způsobu znak se věnujeme plaveckému způsobu prsa. Problém je u některých žáků, kteří nezvládají a neovládají prsové nohy. Proto se snažíme žáky naučit správnému dýchání do vody a záběru prsové paže. Plavecký způsob kraul zvládají žáci, kteří mají minimální handicap. Ne každý z žáků je schopný plavat sám, a proto, kde je potřeba, má žák individuální asistenci (někteří i s oblékáním) nebo využívají plavecké pomůcky. Vstup do vody je vyřešen „zvedákem“, který pomocí speciálního křesla žáka dopraví do bazénu. Bazén se nachází přímo v budově školy a je zcela bezbariérový. S žáky se dá dělat cokoli, velmi oblíbené je potápění, štafety nebo vodní plážový volejbal.

Výuka v tělocvičně (místo bazénu)

V těchto hodinách bývá malý počet žáků, někdy i pouze jeden. Ale i s jedním žákem probíhá TV. Mezi oblíbené činnosti patří boccia, závěsný kuželník, různá odhodová cvičení a samozřejmě hry. Při TV si žáci zlepšují motoriku, přesnost pohybu a jízdní dovednosti, pokud se jedná o vozičkáře. Na tyto hodi-

ny je obtížné se připravit, protože nikdy nevíte dopředu, kolik žáků vám do výuky nakonec přijde. Velmi často také obsah hodiny závisí na momentálním psychickém stavu žáka. Občas se stává, že je nutné improvizovat a činnosti vytvářet přímo v hodině.

Výuka v tělocvičně

V těchto hodinách je celá třída pohromadě, je tu větší prostor pro kolektivní hry, na druhou stranu je ale příprava na vyučovací jednotku náročnější. Sejde se v ní více žáků s různým typem handicapu. Každý má své individuální tempo. Naším cílem je naučit žáka tolerantnosti, respektu a snaze pomoci si navzájem. Obsah výuky je také hodně závislý na třídě, o kterou se jedná. Provádíme takové činnosti, které žáci zvládnou bez obtíží nebo se o jejich provedení aspoň pokusí. Hry jsou převážně modifikované. Jedná se o plážový volejbal (hra s nízkou sítí a nafukovacím míčem), sloní fotbal (fotbal s gymballem), házená (hraje se s měkkým míčem), korfbal, florbal na vozících, basketbal, upravený baseball, golf, curling, frisbee. Z pálkovacích her je to stolní tenis, tenis, badminton, soft tenis. Z dalších činností boccia, raffaboccia, závěsný kuželník, spinning, cvičení na hudbu, gymnastické kruhy, gymnastické obruče a střelba na kužel nebo na koš z různých vzdáleností, hod do dálky, hod do určité vzdálenosti. A nesmí chybět různé návěky hodu, vrhu, přesnosti a jízdy zručnosti.

Sportovní aktivity

Sportovní aktivity provádějí žáci ve svém volném čase. Těchto aktivit se mohou zúčastnit nejen žáci školy. Jedná se především o tyto sportovní aktivity:

- atletika – (koule, disk, oštěp);
- boccia;
- cyklistika – kolo, trojkolka;
- florbal – stojící, mechanické vozíky, elektrické vozíky;
- lukostřelba;
- lyžování – stojící (lyže sjezdové, běžecké);
- plavání;
- šachy;
- závěsný kuželník;
- pohybové hry.

Sportovní aktivity probíhají pod vedením proškolených trenérů ve škole, v tělocvičně, v bazénu, na místním hřišti a okolních svazích.

Školní klub

Školní klub vznikl 1. 5. 2005 zánikem Sportovního centra.

Školní klub (dále jen ŠK) pro zdravotně postižené při Obchodní akademii v Janských Lázních zabezpečuje pro studenty mimoškolní sportovní aktivity, mezi které patří atletika, boccia, cyklistika, florbal, lukostřelba, šachy, závěsný kuželník. Přes ŠK jsou realizovány jazykové kroužky (angličtina, němčina a ruština) a nesmí chybět pořádání různých kulturních a společenských akcí. Hlavním cílem ŠK je přivést co největší počet zdravotně postižených dětí, mládeže i dospělých k pravidelnému aktivnímu pohybu prostřednictvím již zmiňovaných sportovních aktivit.

ŠK není určen jen pro studenty, ale je otevřen veřejnosti, která má zájem o sport zdravotně postižených, teoretické přednášky i praktické ukázky sportů, které jsou vhodné pro specifická zdravotní omezení.

Sporty

Boccia – sport pro tělesně a spasticky velmi těžce postižené sportovce.

Závěsný kuželník – je nejmasověji zastoupený sport spasticky handicapovaných sportovců v České republice. Hrají ho jak spastici, tak tělesně postižení sportovci

Cyklistika – tricyklistika, bicykly. Pro spasticky handicapované jsou určeny kromě klasických kol stabilní závodní tříkolky.

Lukostřelba – sport známý z historie, věnuje se mu velké množství vozičkářů spasticky i tělesně handicapovaných.

Atletika – královna sportu. Přestože je o atletiku velký zájem, potýká se klub i škola s problémem, kterým je hřiště. Atleti trénují v tělocvičně, dojíždějí do posilovny, nacvičují na provizorní travnaté ploše nedaleko školy.

Aktivity speciálně pedagogického centra (SPC)

Pracovnice SPC navštěvují MŠ a ZŠ pravidelně a konzultují problematičtější otázky a nejasnosti týkající se integrovaných klientů. Průběžně organizují odborné semináře a konzultace s předáváním zkušeností pedagogů vyučujících integrované žáky.

Školám a rodinám zapůjčuje SPC speciální kompenzační a reedukační pomůcky (stolky, lavice, židle, osobní počítače s výukovými programy, CD-ROM, speciální psací pomůcky aj.). Klienti SPC z regionu mohou absolvovat speciální plavecký výcvik pod vedením odborných trenérů. Podle individuálního zájmu se mohou zapojit do dalších sportovních aktivit.

Kontakt

Obchodní akademie pro TP

Obchodní ulice 282

542 25 Janské Lázně

www.oajl.cz

PARA CONSULTING, s. r. o.

Jana Cachová

Společnost **PARA consulting, s. r. o.**, má své působení ve městě Havířov již od roku 2007 a realizuje sportovní, společenské a kulturní akce nejen pro firmy, školy a jiné organizace. Je také jedinou společností tohoto typu, která realizuje akce pro děti a klienty s různým typem postižení.

Společnost **PARA consulting, s. r. o.**, je pravidelným organizátorem sportovních her s prezentací aplikovaných pohybových aktivit v celoročním rozsahu a převážně ve Zlínském, Moravskoslezském a Žilinském kraji. Akce jsou součástí projektů, jejichž rozpracování je koncipováno až do konce roku 2013. Od roku 2007 realizovala již 76 akcí s celkovým počtem účastníků cca 20 tisíc a přerozdělila formou dotací (do roku 2009) cca 3,5 mil. Kč.

Společnost **PARA consulting, s. r. o.**, také spolupracuje po odborné stránce s Katedrou aplikovaných pohybových aktivit, Centrem APA na Fakultě tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci a se Střední školou v Prostřední Suché. Máte-li zájem využít našich služeb, více naleznete na www.paraco.eu.

A co je to vlastně PARA?

P oradenství v oblasti možných pohybových aktivit.

A sistenční služba ve volnočasových aktivitách (krátkodobé pobyty).

R ealizace a podpora moderní ucelené péče o handicapované ve všech oblastech jejich potřeb, a to převážně pohybových.

A plikace projektů zaměřených na opačnou integraci, a to převážně v oblasti společenské, kulturní a sportovní.

Kontakt

PARA consulting, s. r. o.

Čelakovského 1238/12

736 01 Havířov-Podlesí

kontaktní místo na ul. 28. října 121a, 702 18 Ostrava

Jednatelé společnosti:

Bc. David Rojiček, Stanislav Magyarics

e-mail: paraco@paraco.eu

www.paraco.eu

tel.: 774 488 427

SPECIÁLNĚ PEDAGOGICKÉ CENTRUM ŠUMPERK

Marcela Iliadisová

Speciálně pedagogické centrum v Šumperku je součástí obecně prospěšné společnosti Základní škola pro žáky se specifickými poruchami učení a mateřská škola logopedická Schola Viva, o. p. s., Šumperk, ul. Erbenova 16.

Škola vznikla v roce 1992, následně v roce 1993 vzniklo Speciálně pedagogické centrum (dále jen SPC). Schola Viva poskytuje základní vzdělání žákům se specifickými vzdělávacími potřebami, konkrétně s diagnózou specifická vývojová porucha učení (dyslexie, dysortografie, dysgrafie, dyskalkulie...) a s diagnózou vad řeči (dyslalie, opožděný vývoj řeči, dysfázie...). Žáci jsou vyučováni podle osnov běžné základní školy.

SPC je účelovým zařízením školy s cílem diagnostikovat děti, jejichž rodiče chtějí, aby povinnou školní docházku plnily ve Schole Viva. Na základě diagnostických výsledků odborní pracovníci SPC rozhodují o tom, zda je naplněna indikace k přijetí do této specializované školy. O samotném přijetí do ZŠ nebo MŠ Schola Viva pak rozhoduje ředitel školy. Děti, které nevyžadují specifické vzdělávací potřeby, nejsou do školy přijímány. Kapacita základní školy je 150 žáků, mateřské školy 20 dětí.

V SPC při zahájení činnosti pracoval jeden pracovník – speciální pedagog. Psychologická vyšetření zajišťovala ordinace klinického psychologa. Logopedická vyšetření a logopedická péče zajišťovala klinická logopedka. SPC bylo zaměřeno na diagnostiku a následnou péči jen u žáků ZŠ a MŠ Schola Viva.

Postupně narůstaly požadavky k přijetí do péče SPC i od rodičů žáků z jiných škol. Proto SPC přijalo další pracovníky – psychology, speciální pedagogy a sociální pracovníce. V současné době v SPC pracuje 8 odborných pracovníků: 4 speciální pedagogové – především se zaměřením na logopedii, 1 psycholog, 3 sociální pracovníce. S nárůstem počtu pracovníků a klientely bylo třeba řešit i prostorové a materiální zajištění. Správní rada o.p.s. rozhodla zažádat o evropské peníze a zahájit rekonstrukci objektu – panelové mateřské školy a jeslí. Byl zpracován **projekt Centrum sociálních služeb, SPC Šumperk – rozvoj služeb**. Projekt byl ohodnocen jako kvalitní. A tak v letech 2005–2007 s finanční podporou EU, ministerstva pro místní rozvoj a Olomouckého kraje byla postavena moderní budova školského poradenského pracoviště. SPC má nyní 15 odborných pracovníků: vyšetřovny psychologů, speciálních pedagogů,

sociálních pracovníků, terapeutické místnosti pro podpůrnou psychoterapii, pro ergoterapii, keramickou dílnu, sál pro muzikoterapii, přednáškový sál a místnosti, které tvoří zázemí. Všechny pracovny jsou vybaveny moderním nábytkem, IC technikou a speciálními pomůckami, jako např. sadou logopedických pomůcek: zrcadla, manipulačními kostky, bzučáky, baterie logo obrázků, logo textů a říkanek, dále PC programy pro logo i pro nápravu dysporuch. Muzikoterapeutickou místnost jsme s pomocí dvou grantů od T-mobile vybavili sadou afrických bubnů, keyboardem Yamaha a dalšími drobnými nástroji, jako jsou zobcové flétny, rytmická vajíčka, rumba koule apod. Každý odborný pracovník má baterii diagnostických testů – psychologických, speciálně pedagogických, logopedických, a to ve formě tužka papír i ve formě digitální. Pro zakládání dokumentace klientů a vytváření studijního materiálu formou video i audio slouží kamery, fotoaparát, diktafony. SPC má hodnotnou, průběžně doplňovanou odbornou knihovnu.

SPC při ZŠ a MŠ Schola Viva, o. p. s., Šumperk poskytuje školské poradenské služby a materiální vybavení především své kmenové škole, žákům i učitelům. Škola využívá terapeutických místností SPC pro výuku, např. v muzikoterapeutické místnosti probíhá hudební výchova, psychoterapeutickou místnost využívá MŠ pro skupinové didaktické hry, v ergoterapeutické místnosti pracuje učitelka, diplomovaná specialista ergoterapeutka, se žáky, u nichž je dyslexie kombinovaná s tělesným postižením.

SPC obsah své činnosti řídí standardy platnými v ČR. Odborní pracovníci svou profesní specializaci uplatňují i v nadstandardních činnostech.

Součástí projektu Centrum sociálních služeb, SPC – rozvoj služeb je i vzdělávání dospělých. SPC má několik akreditovaných kurzů. MŠMT jsou akreditovány kurzy Asistent pedagoga, Prevence poruch dětské řeči, Diagnostika a náprava SVPU, Integrace dětí a žáků se specifickými vzdělávacími potřebami, Základní norma zdravotnických znalostí pro pedagogy. MPSV akreditovalo kurz Osobní asistence.

Kurzy asistent pedagoga a osobní asistence jsou kurzy rekvalifikační. Ke vzdělávání jsou přijímány osoby ze sociálně oslabených skupin obyvatelstva, jako jsou osoby propuštěné ze zaměstnání po padesátém roce věku, dlouhodobě nezaměstnaní s bydlištěm v odlehlých vesnicích, kde chybí možnost zaměstnání, ženy po mateřské dovolené apod. Rekvalifikačním kurzem získané vzdělání těmito lidem rozšiřuje možnost uplatnění na trhu práce, což v lokalitě okresu Šumperk, kde je vysoká míra nezaměstnanosti, výrazně pozitivně ovlivňuje sociální status obyvatelstva.

Součástí kurzů, především kurzu osobní asistence jsou odborné přednášky a praxe v zařízeních, která spravuje MPSV. Proto SPC v rámci projektu spolupracuje např. s Charitou, Armádou spásy, domovem důchodců, Pontisem (provozuje péči o seniory, o drogově závislé apod.), Pomněnkou (ZŠp, SpŠ pro těžce tělesně a mentálně postižené) a s ČČK.

Kvalitu přednášek zvýšila spolupráce s Centrem APA, které je součástí Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci. Pravidelné přednášky a workshopy se zaměřují na aplikované pohybové aktivity osob s různým typem a stupněm postižení, principy začlenění žáka se SVP do běžných hodin školní tělesné výchovy a základní principy modifikací vybraných sportovních a rekreačních aktivit.

Venkovní logopedie

Je známou skutečností, že u dětí předškolního i školního věku přibývá logopedických vad. V okrese Šumperk převaha obyvatelstva žije na vesnicích. Do střediskových měst se službami včetně klinické logopedie je daleko. Ve Schole Viva – v SPC i v ZŠ – pracuje několik speciálních pedagogů se státní zkouškou z logopedie. Tohoto potenciálu využíváme k poskytování tzv. venkovní logopedie. SPC provede screening v MŠ a na 1. st. ZŠ těch škol, které mají o logopedii zájem. Pak nastavíme následující formu péče: ve škole probíhá lekce vedená logopedkou SPC, a to za přítomnosti dítě + logopedka SPC + matka + školní logo asistentka. Následně školní logo asistentka s dítětem individuálně pracuje v období do další návštěvy logopedky SPC. Frekvence návštěv logopeda SPC ve škole je různorodá. Na školách, kde začínáme 1× týdně, později 1× za 14 dní a tam, kde je proškolená logo asistentka s dlouholetou praxí je frekvence návštěv 1× za měsíc. Na škole, kde logo asistentka není, vedení školy vytipuje z učitelského sboru zájemce, toho v SPC vyškolíme v akreditovaném kurzu.

Uvedený model se nám osvědčil, postupně přibývá školek a škol se zájmem o spolupráci. Nosné jsou školy ve vesnicích vzdálených 20 a více km od ordinací klinických logopedů. Spoluúčast rodičů na logo nápravě je nezbytným předpokladem úspěchu. Při této formě péče se rodiče mohou aktivně účastnit, aniž by museli čerpat dovolenou za účelem doprovodu dítěte do vzdáleného města, odpadá úhrada poměrně drahého cestovného i ztráta času. Účast rodičů na logo lekci ve škole vyřeší kratší uvolnění z pracoviště 1× za měsíc, školák nezamešká výuku. V současné době takto zajišťujeme logopedii 177 dětem

v 11 MŠ a v 7 ZŠ na vesnicích. Zkušenosti ukazují, že většina z těchto dětí by klinického logopeda nikdy nenavštívila.

Venkovní logopedie má svůj význam i jako prevence specifických poruch učení – dyslexie, dysortografie atd. Je také velkým přínosem pro spolupráci škol a rodičů se školským poradenským pracovištěm.

Využívám této příležitosti k poděkování ředitelce ZŠ a MŠ logopedické Brno, Veslařská ul., paní Mgr. Miladě Kondlerové, která formu venkovní logo péče zavedla v ČR jako první a s námi se o své zkušenostmi podělila.

Diagnostické a reedukační činnosti, které věnují pracovníci SPC venkovní klientele, zasahují nejen školy okresu Šumperk, ale i sousedních okresů. Také zájemci o vzdělávání v akreditovaných kurzech jsou z různých částí ČR, např. logo kurz – Jablonec n. Nisou. Asistenti pedagoga – Český Těšín, Frýdek Místek, Karviná, Vyškov.

Vybavení SPC, a to jak materiální, tak především personální, je nyní na velmi kvalitní úrovni. Toho využívá např. Pedagogická fakulta Ostravské univerzity, aby formou jednodenního semináře v budově SPC Šumperk seznámila studenty se školským poradenským pracovištěm. Souvislá praxe studentů speciální pedagogiky z vysokých škol ČR je běžná.

Stálý zájem o naše služby je vyjádřením ohodnocení naší práce. Je pro nás také motivací k tomu, aby SPC Šumperk bylo a zůstalo místem podpory, místem bezpečí a důvěry, kde děti i jejich vychovatelé najdou účinnou pomoc.

Kontakt

Speciálně pedagogické centrum při ZŠ a MŠ Schola Viva, o. p. s.

Erbenova 16

787 01 Šumperk

tel.: 583 222 324, 732 910 634

e-mail: spc@schola-viva.cz

www.spc-sumperk.cz

SK KONTAKT OSTRAVA

Petr Musálek

Založení a cíle

Sportovní klub SK KONTAKT Ostrava byl založen v roce 2004 po dvouletém působení v oblasti plavání osob s postižením, do té doby bez právní subjektivity.

Hlavním impulsem pro zahájení tohoto projektu v Moravskoslezském regionu byla úplná absence jakéhokoliv komplexního programu výuky plavání osob s handicapem. Hlavním cílem sportovního klubu je zpřístupnění plavání jako jedné ze zdravotně nejprospěšnějších pohybových aktivit co největšímu počtu osob se zdravotním postižením na území Moravskoslezského kraje. Prostřednictvím plavání klub usiluje o podporu racionálního využití volného času, schopnosti aktivně a tvořivě přistupovat k životu s handicapem. Kromě této priority umožňuje plavcům realizovat jejich sportovní ambice, aniž by plavání ztrácelo na významu rehabilitačním a socializačním. V současné době klade důraz na komplexní přístup při výuce handicapovaného plavce, přirozené začlenění a kontinuitu rehabilitace s výukou plavání.

Personální obsazení

Personál SK Kontakt Ostrava tvoří:

- Bc. Petr Musálek – předseda SK KONTAKT Ostrava, realizátor projektů a hlavní trenér.
- Mgr. Jana Musálková, administrátorka a koordinátorka projektů.
- Trenéři plavání – fyzioterapeuti a pedagogové s několikaletou praxí, znalostmi a zkušenostmi s aplikací metodiky nácviku plavání u osob se zdravotním postižením.
- Asistenti plavání – asistenti trenérů se znalostí metodiky nácviku plavání osob se zdravotním postižením.

Součástí personálu byli také studenti oboru fyzioterapie Ostravské univerzity, kteří měli plavání osob s postižením jako výukový volitelný předmět „C“. Z této spolupráce bohužel sešlo kvůli nedostatečnému přízpůsobení rozvrhu výuky.

V současné době se klientům na pozicích trenéra či asistenta aktivně věnuje 6 osob. Intenzivně se hledají dobrovolníci z řad entuziastů, kteří mají k plavání blízko a chtějí se do programu výuky plavání osob s postižením zapojit.

Klientela

Klientelu tvoří děti, mládež i dospělí z regionů Ostravy, Opavy, Frýdku-Místku, Haviřova a Nového Jičína. K říjnu roku 2010 bylo zapojeno do výuky cca 20 plavců ve věkovém rozmezí 6 až 50 let. První plavci byli získáni ze škol a zařízení, kde působili plavečtí trenéři a asistenti. Okruh zájemců o plaveckou výuku se však rychle rozšířil a dlouhodobě přesahuje kapacitní možnosti občanského sdružení. Potencionálních zájemců (plavců) je hodně, bohužel z důvodu malého personálního zabezpečení jsme počtem 20 plavců limitováni a zájemce pouze evidujeme v našem pořádku. Oslovili jsme tedy občanské sdružení S.T.O.P., které se zabývá dobrovolnickou činností. Doufáme, že spolupráce povede k rozšíření počtu plaveckých asistentů, a tím i k navýšení plavců.

V SK KONTAKT OSTRAVA funguje výše zmiňovaný pořadník plavců, kteří jsou zařazováni do výuky dle personálních možností. Každý nový uchazeč je pozván na bazén na hodinu plavání, aby se seznámil s prostředím, podmínkami a technikou výuky. Podívá se, jak probíhá výuka v praxi, jaké se používají pomůcky, jaká je činnost plavce a asistenta ve vodě. Pokud se uchazeč na základě této první zkušenosti rozhodne plavat, dostaví se k první lekci. V té se plavecký asistent seznámí podrobně se zdravotním stavem klienta, vyzkouší si jeho dovednosti a určí tréninkový plán. V něm se stanoví jeho cíle, plavecká metodika či pomůcky k jeho dosažení. Informace o vedení tréninku jsou zapisovány v dokumentaci, kterou má každý plavec, ve které se zapisuje docházka, průběh jednotlivých lekcí, pokroky či problémy klienta. Průběžně se dělá evaluace tréninkového plánu a podle plnění či neplnění stanovených cílů se plán upravuje.

Plavecká výuka

Hlavní část plavecké výuky se realizuje podle metodické řady „Plavání tělesně postižených jedinců“ autorů Martina Kováře a Jana Nevřky. Oba dva se podíleli na založení občanského sdružení KONTAKT bez Bariér. Martin Kovář získal pro Českou republiku tři zlaté medaile na paralympijských hrách v Aténách v roce 2004.

V době vzniku občanského sdružení byla plavecká výuka realizována na plaveckém bazénu při střední škole Z. Matějčka v Ostravě-Porubě. Jeho

výhodami byla úplná bezbariérovost, dostupnost pro plavce i personál a vyhovující prostory pro uskladnění plaveckých pomůcek. Bazén byl ovšem v roce 2007 z technických důvodů uzavřen a od té doby je plavecká výuka realizována na bazénu Vítkovické střední a průmyslové školy v Ostravě-Hrabůvce, který nejlépe vyhovuje právě z hlediska dostupnosti a poskytnutí dostatečných prostor. Bezbariérovost bazénu není ideální, protože jeho poslední rekonstrukce proběhla v sedmdesátých letech minulého století.

Pravidelné tréninky probíhají:

- v pondělí 18–19 hodin (sportovní plavci);
- ve středu 16–17 hodin (kondiční a sportovní plavci).

Na pravidelné celoroční plavání navazují jednorázové akce, které mají za úkol trénink vhodně doplnit, a to buď:

Lépe stmelit kolektiv

Někteří plavci se potkávají jen sporadicky, a přestože pracují na stejných nebo podobných cílech, téměř se nevidají. Závěr sezóny na Hlučínském dětském ranči se společným posezením, opékáním párků a seznámení s hipoterapií.

Odlehčit atmosféru

Vánoční či Mikulášské plavání, které obsahuje hry a crazy soutěže.

Porovnat své dovednosti s plavci z jiných oddílů

Plavci SK KONTAKT Ostrava se pravidelně jednou ročně zúčastňují závodů, které v Ostravě pořádá okresní organizace Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením v České republice. Další akce: Mistrovství republiky utopenců českých (MRUČ), které pořádá občanské sdružení KONTAKT bez Bariér. Letní Olympiáda dětí a mládeže v Brně (červen 2005), kde získal Moravskoslezský kraj díky plavcům SK Kontakt Ostrava 4 zlaté a 3 stříbrné medaile. Díky spolupráci s občanským sdružením ABAK – počítadlo se plavci jednorázově účastnili Her handicapované mládeže Brno 2010 a otevřeného mistrovství Švédska handicapovaných sportovců Malmö Open 2010. Z obou těchto akcí přivezli medaile (třetí a druhé místo).

Zvýšit intenzitu plavecké výuky. SK KONTAKT Ostrava pořádá prodloužená víkendová soustředění. Ta se konala v krásném prostředí Beskyd, jednou v Rožnově pod Radhoštěm a dvakrát na Pustevnách. Klienti měli možnost trénovat ve vodě 2× denně a trávit společné chvíle i mimo bazén. Připraven byl doprovodný program se zajímavými činnostmi. Někteří plavci a instruktoři využili možnosti individuálně se účastnit prázdninové Plavecké akademie bez Bariér, pořádanou občanským sdružením KONTAKT bez Bariér. Strávili tak týden

na strakonickém plaveckém areálu, s dvoufázovou plaveckou přípravou a zajímavým doprovodným programem pod dohledem reprezentačních trenérů.

Financování

Hlavní část financování občanského sdružení SK KONTAKT Ostrava zabezpečuje Krajský úřad Moravskoslezského kraje, odbor zdravotnictví. To se týká celoroční pravidelné výuky plavání. Pro další činnosti, jako jsou např. víkendové soustředění či materiální zabezpečení výuky, se využívají nadace či sponzoring.

Kromě zabezpečení pravidelné plavecké výuky, která je ekonomicky nejnáročnější, představuje velkou finanční zátěž zajištění vhodných plaveckých pomůcek. Kromě těch běžných, které jsou při využívání i běžnou populací, jako jsou velké či malé polyuretanové desky, polyuretanové válce, ploutve či plavecké brýle, se využívají i pomůcky speciální. Patří k nim různé druhy neoprénových obleků pro personál i klienty, kteří mají ve vodě často málo dynamického pohybu. Ten zabraňuje prochladnutí. Neoprény tedy pomáhají udržovat tělesné teplo, u plavců začátečnicků stabilizují polohu na hladině a napomáhají k lepšímu provádění technických cvičení. Další nepostradatelné pomůcky jsou: neoprénové bederní pásy, nákolenníky a nákotníky. Ty napomáhají stabilizovat jen určitou část těla tak, aby splývavá poloha a z ní vycházející pohybové vzory se blížily max. kvalitně provedenému pohybu vzhledem k tíži postižení. Speciální plavecké brýle, polyuretanové válce, polyuretanové desky, různé typy herních pomůcek (pro potápění, lovení, vodní slalom).

Poděkování

Na závěr bych rád napsal, že chod sportovního klubu zajišťují dobrovolníci – entuziasté, mnohaletí kamarádi. Za tu dobu, co se snažíme plavání zpřístupnit co největšímu počtu osob s postižením, jsem se několikrát zamýšlel nad tím, zda činnost neukončíme. Ať už z důvodů technických (naprosto demotivačně postavený systém grantů a dotací v ČR pro malá sdružení zajišťující provoz s lidmi, pracující bez nároku na honorář), časových, zdravotních apod.

Vždy byl ale rozhodující fakt, že rodiče dětí s postižením nebo i dospělí plavci jinou možnost plaveckého vyžití spojeného s výukou nemají. Zmiňovaní přátelé si vždy našli volný čas a právě s jejich pomocí může SK KONTAKT Ostrava plavání realizovat už šest let... a za to jim ode mne patří velké DÍKY.

Kontakt

SK KONTAKT Ostrava, o. s.

Elektrárenská 5707/10

721 00 Ostrava-Svinov

Kontaktní osoba:

Bc. Petr Musálek, předseda

tel: +420 725 258 433

e-mail: petr.musalek@seznam.cz

www: <http://www.kontakt-ostrava.cz>

ZÁKLADNÍ ŠKOLA PROF. V. VEJDOVSKÉHO LITOVEL SPECIÁLNĚ PEDAGOGICKÉ CENTRUM ŽÁKŮ SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM V LITOVLI

Mirko Spurník

Základní škola prof. V. Vejdovského v Litovli, dříve známá jako škola pro slabozraké či zrakově postižené, byla založena významným olomouckým očním lékařem prof. V. Vejdovským v roce 1954 a od té doby se datuje počátek institucionálně poskytované péče o zrakově postižené děti na střední Moravě.

Škola nabízí

- Vzdělávání zrakově postižených žáků a žáků se specifickými poruchami učení.
- Diagnostické pobyty s ortoptickým a pleoptickým cvičením.
- Malý třídní kolektiv, moderní pomůcky, využití PC.
- Speciální předměty: individuální tyflopeedická péče (ITP), prostorová orientace a samostatný pohyb (POSP).
- Široká nabídka sportovních a rukodělných kroužků (keramika).
- Zdarma výuka hry na hudební nástroje (klavír, flétna, kytara).
- Možnost týdenního pobytu na internátě.

Mimoškolní činnost finančně podporuje občanské sdružení LITKA, které pro děti a žáky pořádá zábavné akce, soutěže, výlety a zajišťuje účast žáků na sportovních akcích u nás i v zahraničí.

Činnost SPC

- SPC je určeno pro pomoc dětem a žákům se zrakovým postižením, kteří jsou integrováni na běžných školách.
- Provádí speciálně pedagogickou diagnostiku dětí se zrakovým postižením.
- Zabezpečuje dále edukační, terapeutické a metodické činnosti pro pedagogy, rodiče i ZP klienty.
- Sociálně právní poradenství.
- Činnost SPC se uskutečňuje ambulantně i v terénu.

Sport a pohybová výchova zrakově postižených

Nedílnou součástí školních a mimoškolních aktivit je sport a tělesná výchova. V rámci výuky probíhá plavecký výcvik a lyžařský výcvik, žáci se účastní každoročních celostátních sportovních her zrakově postižené mládeže. V poslední době se úspěšně rozvíjí spolupráce mezi ČS ZPS a speciálními školami při pořádání letních prázdninových soustředění talentované zrakově postižené mládeže a v zimním období při běžeckém lyžování. Podstatou je zapojení všech žáků se zrakovým postižením do sportovních aktivit, kdy je jednak podporován všeobecný pohybový rozvoj, jednak jsou tito žáci seznamováni se speciálními sporty pro zrakově postižené.

Významnou roli hraje v životě školy i mimoškolní sportovní činnost v podobě zájmových kroužků:

- goalball
- šaudaun (aplikovaný stolní tenis)
- šachy
- tandemová cyklistika
- plavání
- lyžování
- atletika.

Pracovníci školy i její příznivci věří, že již v brzké době bude vyřešena otázka výstavby nové budovy školy v Olomouci, neboť stávající historická budova pro účely vzdělávání i sportovních aktivit již nedostačuje a zrakově postižené děti si opravdu zaslouží budovu moderní, odpovídající standardům Evropy i 21. století!

Kontakty

Základní škola prof. V. Vejvodského
nám. Př. Otakara 777
Litovel
www.zraklit.cz

ředitel:

Mgr. Jiří Müller
e-mail: muller@zraklit.cz
tel.: 585 341 414; 585 341 479

SPC pro zrakově postižené:

Mgr. Mirko Spurník

e-mail: m.spurnik@atlas.cz

tel.: 585 341 936, 606 511 735

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A PRAKTICKÁ ŠKOLA SVÍTÁNÍ

Michaela Kopecká

Charakteristika organizace

Základní škola a Praktická škola SVÍTÁNÍ je obecně prospěšná společnost s působností v Pardubickém kraji

Poslání organizace

Posláním Základní školy a Praktické školy SVÍTÁNÍ, o. p. s., je poskytovat dětem, mládeži a dospělým lidem s mentálním a kombinovaným postižením vzdělávání a další služby směřující k rozvoji jejich osobnosti a zapojení do běžného života na základě individuálních potřeb a možností.

Poskytované služby

Vzdělávání a výuka v těchto typech škol

- základní škola 1. stupeň
- základní škola praktická
- základní škola speciální
- praktická škola dvouletá

Provoz školských zařízení

- školní družina
- Speciálně pedagogické centrum SVÍTÁNÍ

Provoz nestátního zdravotnického zařízení

- fyzioterapie
- ergoterapie

Poskytování sociálních služeb

- osobní asistence
- sociálně terapeutické dílny

Aktivity na podporu činnosti školy

- vznik a realizace projektů
- sportovní, kulturní a společenské aktivity
- volnočasové aktivity a pobyty
- zhotovování dekorativních předmětů
- školní doprava

Služby podporující vzdělávání ve škole

Fyzioterapie

Společně s ergoterapií, hipoterapií a plaváním je fyzioterapie nedílnou součástí komplexní léčebné rehabilitace. Na základě doporučení odborného lékaře fyzioterapeuti poskytují léčebné metody dle individuálního přístupu. Komplexní terapeutický přístup přispívá ke zlepšení jak manipulačních, tak lokomočních možností dítěte.

Plavání

- účastní se většina žáků v rámci hodin tělesné výchovy jednou týdně;
- je pokračováním léčebné rehabilitace;
- pomocí Haliwickovy metody a her ve vodě se postupně přechází k samotné výuce plavání.

Ergoterapie

je součástí komplexní léčebné rehabilitace. Rozvíjí u dětí především jemnou motoriku rukou, hrubou motoriku, sebeobslužné činnosti a poznávací funkce mozku.

Canisterapie

je podpůrná terapie, která využívá odborných metod založených zejména na interakci mezi člověkem a psem, jejichž posláním je zlepšit kvalitu života osob znevýhodněných po stránce fyzické, psychické a sociální. Psi se využívají k polohování za účelem uvolnění spasmů a k relaxaci. Zároveň mají velký vliv na psychiku a přispívají k duševní rovnováze.

Hipoterapie

je rehabilitace prostřednictvím koně a patří mezi nejpříjemnější formy léčebné rehabilitace. Neurologické potíže, problémy s páteří i s motorikou, ale

i nemoci duše, to vše je schopen léčit speciálně vycvičený kůň za odborného vedení fyzioterapeuta.

Hipoterapie je poskytována ve spolupráci se Sdružením občanů pro pomoc zdravotně postiženým „APOLENKA“.

Logopedie

je diagnostika, terapie a prevence narušení komunikačních schopností.

Rozvíjí psychické funkce předcházející vlastní schopnosti komunikace a posiluje chuť komunikovat. Rozšiřuje aktivní a pasivní slovní zásobu, navozuje správnou výslovnost a hledá vhodný způsob alternativní a augmentativní komunikace. Zaměřuje se také na poruchy příjmu potravy.

Psychorelaxace

je terapie určená především žákům s těžkým kombinovaným postižením, která přispívá k vytváření a posilování pozitivních sociálních vazeb mezi žákem a pedagogem, případně mezi členy rodiny.

Muzikoterapie

je léčba hudbou a organizovanými zvuky. Je to záměrná a cílevědomá terapeutická činnost působící na smyslové a nadsmyslové vnímání a prožívání. Využívá specifických hudebních forem, projevů a postupů jako terapeutických prostředků.

Vybraní žáci a klienti SVÍTÁNÍ jsou členy Muzikoterapeutického sboru. Společně s muzikoterapeuty se aktivně podílí na vytváření hudebních pásem, se kterými vystupují a prezentují muzikoterapii veřejnosti.

Družina

- otevřena pro žáky školy (povinná školní docházka) bez věkového omezení;
- kapacita: 130 žáků;
- v rámci školní družiny probíhají volnočasové aktivity.

Volnočasové aktivity

- sportovní kroužek boccia,
- taneční kroužek,
- kroužek stolního tenisu,
- keramický kroužek,
- závěsný kuželník,
- další aktivity.

Doprava

Základní škola a Praktická škola SVÍTÁNÍ, o. p. s., zajišťuje každodenní svoz dětí z místa bydliště do centra aktivit.

Pardubičtí žáci využívají k dopravě do školy účelový spoj městské hromadné dopravy Dopravního podniku města Pardubic. Linka má pevný jízdní řád a trasu, která se mění dle potřeby vždy k 1. září. Mimopardubičtí žáci využívají svozových mikrobusů ve vlastnictví školy SVÍTÁNÍ. Podmínkou je bydliště žáka na trase a volná kapacita svozového mikrobusu.

Sociální služby

Základní škola a Praktická škola SVÍTÁNÍ, o. p. s., poskytuje dvě sociální služby: osobní asistenci a sociálně terapeutické dílny.

Sociálně terapeutické dílny Tranzitní program SVÍTÁNÍ

Sociální služba sociálně terapeutické dílny Tranzitní program SVÍTÁNÍ navázala na „Tranzitní program“, který vznikl v září 2006 díky podpoře Evropské unie.

- Prostory, ve kterých působí, byly vybudovány v rámci projektu „Vybudování a komplexní péče těžce zdravotně postižených dětí a mládeže“, který realizovalo Statutární město Pardubice v rámci Společného regionálního operačního programu, opatření 3.1 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v regionech.
- Zavedení Tranzitního programu bylo financováno z projektu „Speciální školy SVÍTÁNÍ – rozvoj praktických a komunikačních dovedností osob se zdravotním a mentálním postižením“, jeho rozšíření pak z projektu „Učíme se pracovat!“
- Oba projekty byly finančně podpořeny ze Společného regionálního operačního programu.
Projekty byly ukončeny k 30. 4. 2008.

Osobní asistence

Osobní asistence je sociální služba podle § 39 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, je registrována od 1. 7. 2007 pod identifikátorem 7509221.

Osobní asistence je poskytována v přirozeném sociálním prostředí osob a zahrnuje základní činnosti stanovené pro tuto službu zákonem o sociálních službách.

Cílová skupina

Žáci Základní školy a Praktické školy SVÍTÁNÍ, o. p. s., s kombinovaným postižením se stupněm závislosti na pomoci jiné fyzické osoby I-IV.

Speciálně pedagogické centrum SVÍTÁNÍ

- je školské poradenské zařízení.
- Poskytuje dětem, mládeži a dospělým lidem s kombinovaným postižením speciálně pedagogické, sociální a psychologické poradenství a péči s cílem podpořit rozvoj jejich osobnosti a zapojení do společnosti.
- Zajišťuje své služby ambulantně nebo v terénu – v rodinách, školách, školských zařízeních, dětských domovech nebo v domovech pro zdravotně postižené.
- Působí na území Pardubického kraje, v regionu Pardubice, Chrudim a Ústí nad Orlicí.

Cílová skupina

– klienti s kombinovaným, tělesným nebo mentálním postižením, s vadami řeči a autismem.

Kontakt

Základní škola a praktická škola SVÍTÁNÍ

Komenského 432

530 03 Pardubice

tel.: 466 049 911

e-mail: svitani@svitani.cz

<http://www.svitani.cz>

TJ LÉČEBNA KOŠUMBERK

Jaroslav Hantl

KDO (CO) JSME:

- občanské sdružení s vlastní právní subjektivitou
- nestátní nezisková organizace
- sportovní klub se zaměřením na tělesně postižené osoby
- sídlíme v Hamzově odborné léčebně pro děti a dospělé v Luži (HL)
- spadáme pod ČSTV v Pardubicích a Sportovní unii Chrudimska. Ve struktuře sportu hendikepovaných a Českého paralympijského výboru patříme do České federace Spastic handicap, o. s., (SH) se sídlem v Teplicích.

O CO SE SNAŽÍME:

- přivést co nejvíce tělesně postižených k aktivnímu sportování, poskytnout jim možnost seberealizace prostřednictvím sportu;
- umožnit vážným zájemcům věnovat se výkonnostnímu sportu a překonávat sebe i druhé, pomoci jim využít plně jejich potenciál;
- primární integrace – zařazování nepostižených mezi hendikepované sportovce a naopak při jednorázových akcích i pravidelné činnosti;
- sekundární integrace – prostřednictvím medializace a propagace sportu hendikepovaných a činnosti TJ Léčebna Košumberk – mediálním působením na majoritní populaci se snažíme o změnu a posun ve vnímání postižených (informování o výsledcích a činnosti sdružení a jednotlivých sportovců – jejich prezentování jako „obyčejných“ sportovců).

NAŠE HLAVNÍ ČINNOST

Tělovýchovná činnost a sport:

- **výkonnostní** – materiální, logistické, organizační, administrativní a finanční zajištění hendikepovaných registrovaných sportovců:
  - tréninková činnost a metodické vedení při přípravě,
  - zajištění potřebného vybavení,
  - závodnický servis – přihlašování na závody a turnaje, zajištění dopravy, stravy, ubytování a dalších náležitostí,

- možnost zařazení do reprezentace (v závislosti na výkonech) a přístupu na zahraniční akce (ve spolupráci s reprezentačními týmy),
- vyhledávání nových sportovců a spolupráce s dalšími subjekty a organizacemi;
- **rekreační** – pro rekreační a neregistrované sportovce, širokou veřejnost, pro zaměstnance léčebny:
  - sportovní vyžití dětských a dospělých klientů Hamzovy léčebny (pravidelné sportovní kroužky a tréninky, jednorázové akce),
  - účast na neoficiálních regionálních sportovních, turistických a společenských podnicích,
  - pořádání otevřených regionálních akcí pro postižené a širokou veřejnost s cílem integrace,
  - pravidelné sportovní aktivity pro zaměstnance léčebny;
- **pořadatelská**
  - republikové závody a turnaje pro Českou federaci SH,
  - regionální turnaje a závody,
  - propagační a společenské akce;
- **hospodářská** – provozování hipoterapie pro klienty Hamzovy léčebny.

NAŠI ČLENOVÉ

- Aktuální členská základna – přes 700 registrovaných.
- Základ tvoří tělesně postižení sportovci s vrozeným i získaným hendikepem.
- Mezi dále členy patří rodiče, trenéři, pomocníci, nepostižení sportovci.
- TJ Léčebna zastupuje sportovce s různým zaměřením a výkonností, již řadu let máme zástupce v několika reprezentačních týmech. Na paralympiádě 2008 v Pekingu startovali tři naši sportovci.

HLAVNÍ SPORTY

- atletika
- boccia
- cyklistika
- závěsný kuželník
- petanque

DOPLŇKOVÉ SPORTY

- dráhové kuželky
- lukostřelba
- plavání
- stolní tenis

Nejúspěšnější sportovci TJ Léčebna Košumberk:

Nela Zabloudilová, 17let, Opava, kateg. F 37

- otevřené mistrovství Holandska 2007 – 2. místo, vrh koulí
- otevřené mistrovství Německa 2007 – 3. místo, vrh koulí
- **paralympijské hry 2008, Peking** – 13. místo, vrh koulí

Anežka Vejražková, 17 let, Třtice, kateg. T 38

- otevřené mistrovství Holandska 2007 – 3. místo, běh na 100 m, 3. místo běh na 200 m
- otevřené mistrovství Německa 2007 – 2. místo, běh na 100 m
- **paralympijské hry 2008, Peking** – 7. místo běh na 100 m, 6. místo běh na 200 m

Boccia:

Aleš Bidlas, 33 let, Pelhřimov, kateg. BC3

- paralympijské hry 2000, Sydney – 11. místo (jednotlivci), 6. místo (páry)
- světový pohár 2003, Nový Zéland – 33. místo (jednotlivci), **3. místo (páry)**
- paralympijské hry 2004, Athény – 18. místo (jednotlivci), 7. místo (páry)

Štefan Pekara, 32 let, Habrovany, kateg. BC3

- mistrovství Evropy 2005, Portugalsko – 16. místo (jednotlivci), **3. místo (páry)**
- mezinárodní turnaj 2006, Kanada – 14. místo (jednotlivci), **2. místo (páry)**
- mistrovství světa 2006, Brazílie – 25. místo (jednotlivci), 16. místo (páry)

Radek Procházka, 23 let, Kladno, kateg. BC4

- mistrovství světa 2006, Brazílie – **4. místo (jednotlivci), 4. místo (páry)**
- Světový pohár 2007, Kanada – 7. místo (jednotlivci), 6. místo (páry)

Cyklistika:

Petr Prokeš, 34 let, Henčov, Divize CP2

- mistrovství Evropy 2003, Teplice – **3. místo časovka, 3. místo silnič. závod**
- mistrovství Evropy 2006, Švýcarsko – 9. místo časovka, 7. místo silnič. závod

Jiří Vokurka, 22 let, Příbyslav, Divize HCC

- Český pohár handbike 2007 – 3. místo v celkovém pořadí

Jan Sedlák, 16 let, Bolehošť, Divize CP4

- evropský pohár 2008, Slovensko 4. místo časovka, 3. místo silnič. závod

Kontakt

Tělovýchovná jednota Léčebna Košumberk

Košumberk 80

538 54 Luže

tel.: 469 648 117

mobil: 724 084 140

e-mail: TJ@hamzova-lecebna.cz

Předseda TJ: Jaroslav Gála

e-mail: gala@hamzova-lecebna.cz

tel.: 604 839 584

Manažer TJ: Jaroslav Hantl, DiS.

e-mail: strelec.han@centrum.cz

tel.: 608 569 930

Integrace – jiná cesta IV

Sborník příspěvků ze semináře organizací pracujících s osobami se speciálními potřebami a se zájmem o aplikované pohybové aktivity

**Editoři: Mgr. Alena Vyskočilová
Mgr. Ondřej Ješina**

Výkonný redaktor: prof. PhDr. Ivo Jirásek, Ph.D.
Odpovědná redaktorka: Mgr. Jana Kreiselová
Návrh obálky: Ing. Jitka Ješinová, DiS.

Publikace neprošla ve vydavatelství redakční jazykovou úpravou.

Vydala a vytiskla Univerzita Palackého v Olomouci
Křížkovského 8, 771 47 Olomouc

Publikace z produkce UP je možno zakoupit prostřednictvím e-shopu
na adrese www.e-shop.upol.cz

Olomouc 2011

1. vydání

Neprodejné

ISBN 978-80-244-2719-5